ᲔᲚᲘᲠᲘᲐᲚᲘ ᲛᲔᲡᲐᲛᲔ

ᲤᲐᲡᲘ 7 ᲙᲐᲞ.

ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝ

ᲞᲐᲠᲐᲡᲙᲔᲕᲘ, 10 ᲗᲔᲑᲔᲠᲕᲐᲚᲘ 1917 წ.

ᲑᲘᲑᲚᲘᲝᲗᲔᲙᲐ

ᲬᲔᲚᲘᲡ ᲛᲝᲬᲔᲠᲐ და დასაბეჭდი განცხადებანი მიიღება „საქართველოს“ რედაქციასა და კანტორაში ყოველდღე კვირა-უქმეების გარდა, დილის 9—3-მდე.

ᲮᲔᲚᲛᲝᲬᲣᲬᲔᲠᲔᲚᲘ ᲬᲔᲠᲘᲚᲔᲑᲘ არ დაიბეჭდება; დაუბეჭდავი მცირე წერილები და კორესპონდენციები სულ არ ინახება; ინახება ერთის თვით მხოლოდ დიდი წერილები და მოთხრობანი.

რედაქცია და კანტორა იმყოფება: თბილისში, მოსკოვის ქუჩაზე, № 4.

ფოსტის ადრესი წერილებისა და ფულისათვის: Тифлисъ, редакція „Сакартвело“, поч. ящикъ № 76

ᲒᲐᲜᲪᲮᲐᲓᲔᲑᲘᲡ ᲤᲐᲡᲘ

ჩვეულებრივი სტრიქონი პირველ გვერდზე პეტიტით ღირს 30 კ., უკანასკნელზე—20 კ., კავკასიის გარეშე მიღებულ განცხადებათა ფასი: სტრიქონი პეტიტი 1 გვ. ღირება 50 კ. 4-ზე 30 კ., ტექსტში—80 კ. სამგლოვიარო განცხადება თითოჯერ ზომით 15×2 ღირს 6 მ.; 20×2 ღირს 8 მ., 25×2 ღირს 10 მ. 3 საათისშემდეგ (მიიღება მხოლოდ ა. კალანდაძის სტამბაში) ღირ. მეტი.

დამატებანი № ღირს ყველგან 10 კაპ.

№ 32 ᲧᲝᲕᲔᲚᲓᲦᲘᲣᲠᲘ ᲡᲐᲞᲝᲚᲘᲢᲘᲙᲝ, ᲡᲐᲔᲙᲝᲜᲝᲛᲘᲝ ᲓᲐ ᲡᲐᲚᲘᲢᲔᲠᲐᲢᲣᲠᲝ ᲒᲐᲖᲔᲗᲘ № 32

ᲒᲐᲖᲔᲗᲘ

„ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝ“

ᲧᲝᲕᲔᲚᲙᲕᲘᲠᲔᲣᲚ ᲡᲣᲠᲐᲗᲔᲑᲘᲐᲜ ᲓᲐᲛᲐᲢᲔᲑᲘᲗ ᲦᲘᲠᲡ:

მთელის წლით—15 მ., 1/2 წლით—9 მ., 3 თვით—5 მ., 1 თვით—1 მ. 80 კ.

წლიურ ხელის მოწერის ფასი შეიძლება ნაწილ-ნაწილად იქნას გარდახდილი შემდეგის წესით: ხელის მოწერის დროს—7 მ.; 1 მარტისთვის 5 მ. ⁄ 1 ივნისისათვის 3 მ. მისამართის გამოცვლისათვის ქალაქგარეთელმა ხელის მომწერმა უნდა წარმოადგინოს 50 კ. ფოსტის მარკით.

ᲠᲔᲓᲐᲥᲪᲘᲘᲡ ᲛᲘᲡᲐᲛᲐᲠᲗᲘ: თბილისი, მოსკოვის ქუჩა № 4, ანუ ფოსტის ყუთი № 76 (почт. ящикъ № 76).

ᲙᲐᲜᲢᲝᲠᲐ ᲦᲘᲐᲐ: დილით 9—3 საათამდე, საღამოს 5—7 საათამდე.

1 თებერვლიდან წლის ბოლომდე გაზ. „ საქარ.“ ღირება 13 მ.—75 კ.

ვისაც სურს ხელისმოწერის ფასის განაწილებით ისარგებლოს, ხელის მოწერისათანავე 5 მ. 75 კ. უნდა წარმოადგინოს, დანარჩენი კი 1 მარტს და 1 ივნისს, უკვე გამოცხადებულის საერთო წესის სიხედვით.

რედაქტორი: ᲡᲐᲜᲓᲠᲝ ᲨᲐᲜᲨᲘᲐᲨᲕᲘᲚᲘ.

გამომცემელი: ᲐᲛᲮᲐᲜᲐ�გᲝᲑᲐ „ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝ“.

Ქ. Შ. Წ.-ᲙᲘᲗᲮᲕᲘᲡ ᲒᲐᲛᲐᲕᲠᲪᲔᲚᲔᲑᲔᲚ ᲡᲐᲖᲝᲒᲐᲓᲝᲔᲑᲘᲡ ᲗᲑᲘᲚᲘᲡᲘᲡ ᲒᲐᲜᲧᲝᲤᲘᲚᲔᲑᲘᲡ

ᲓᲐᲛᲤᲣᲫᲜᲔᲑᲔᲚᲘ ᲙᲠᲔᲑᲐ

ᲒᲐᲘᲛᲐᲠᲗᲔᲑᲐ 12 ᲗᲔᲑᲔᲠᲕᲐᲚᲡ.

კრებამ, სხვათა შორის, განყოფილების გამგეობის წევრნი უნდა აირჩიოს. გადამწყვეტი ხმის უფლება აქვს ყველა იმ პირს, რომელიც ამ ჟამად წ.-კითხვის გამავრც. საზოგადოების წევრად ითვლება და ამას გარდა გადახდილი აქვს 1917 წლის საწევრო ფული, ან გადაიხდის კრების დღემდე. საწევრო ფულს იღებს განყოფილების დროებით გამგეობის წევრი ივანე ავალიშვილი წ.-კითხვის საზოგადოების წიგნის მაღაზიაში.

(3—566—2)

ᲐᲮᲐᲚᲘ ᲙᲚᲣᲑᲘ

ᲡᲐᲖᲐᲛᲗᲠᲝ ᲨᲔᲜᲝᲑᲐᲨᲘ

კვირას, 12 თებერვალს,

ᲡᲐᲦᲐᲛᲝ

ᲕᲐᲡᲝ ᲐᲑᲐᲨᲘᲫᲘᲡᲐ.

ქართულ დრამატიულ საზოგ. დასის მიერ წარმოდგენილი იქნება:

I. „ᲫᲣᲜᲬᲘ“ კომ. 2 მოქ. გ. ერისთავისა.

II. „ᲮᲝᲡᲘᲐᲡ ᲦᲔᲚᲔ“ კომ. 1 მოქ. გადმ. ი. ზარდალიშვილისა.

III. ᲡᲐᲙᲝᲜᲪᲔᲠᲢᲝ ᲒᲐᲜᲧᲝᲤᲘᲚᲔᲑᲐ

მ. ა. ვოლფ-იზრაილის მონაწილეობით.

დასაწყისი ხალ. 8 1/2 საათზე ✦ ბილეთები იყიდება კასაში.

(2—567—1)

ᲫᲛ. ᲖᲣᲒᲐᲚᲐᲨᲕᲘᲚᲘᲡᲗᲐᲡ ᲡᲐᲮᲐᲚᲮᲝ ᲡᲐᲮᲚᲨᲘ „ᲯᲔᲯᲘᲚᲘᲡ“ ᲠᲔᲓᲐᲥᲪᲘᲐ

პარასკევს, 10 თებერვალს, საბავშვო დილას მართავს.

წარმოდგენილი იქნება:

„ᲞᲐᲗᲐᲠᲐ ᲙᲐᲖᲘ“

აკაკი წერეთლისა.

დადგმული იქნება ცოცხალი სურათი

„ᲒᲔᲠᲘᲙᲝᲒᲐ ᲡᲝᲤᲚᲐᲓ“

დასაწყისი დღის 12 საათზე.

(1—521—1)

ᲨᲐᲑᲐᲗᲘᲡ, 11 ᲗᲔᲑᲔᲠᲕᲐᲚᲡ,

ᲛᲔᲮᲘᲚᲔᲗᲐ ᲐᲛᲮᲐᲜᲐ�გᲝᲑᲘᲡ „ᲥᲐᲠᲗᲚᲘᲡ“ ᲬᲔᲕᲠᲗᲐ

ᲡᲐᲒᲐᲜ�გᲔᲑᲝ ᲙᲠᲔᲑᲐ

ᲓᲐᲜᲘᲨᲜᲣᲚᲘᲐ ქ. ᲒᲝᲠᲨᲘ

ქალაქის თვითმართველობის დარბაზში, ნაშუადღევის 1 საათზე.

განსახილველია:

1) გამგეობის მოხსენება ამხანაგობის საქმეთა მდგომარეობის შესახებ.
2) მიმდინარე საკითხები.

(1—568—1)

ᲮᲐᲠᲤᲣᲮᲘᲡ ᲡᲐᲖᲝᲒᲐᲓᲝ ᲙᲚᲣᲑᲘ

(მიხეილის პროსპექტი, № 163, საზამთრო შენობა)

პარასკევს 10 თებერვალს,

ქართულ ოპერეტის დასის მიერ წარმოდგენილი იქნება ცნობილი ოპერეტა უზ. ბეგ. გაჯიბეგოვისა.

ᲐᲠᲨᲘᲜ ᲛᲐᲚ-ᲐᲚᲐᲜ

4 მოქმ. თარგმანი გიგოშვილისა.

სტუმრები საზოგადო წესით. ✦ დასაწყისი ხალამოს 8 1/2 საათზე.

ᲝᲞᲔᲠᲔᲢᲐᲖᲔ ᲨᲔᲡᲕᲚᲐ ᲣᲤᲐᲡᲝᲐ.

(1—570—1)

ᲔᲫᲘᲛᲘ

Ⲙ. Ⲗ. ᲕᲔᲤᲮᲕᲐᲫᲔ

ტომსკის უნივერსიტეტის ვენერიულ კლინიკის ორდინატორად ნამყოფი, იღებს ავადმყოფებს კანისა და ვენერიულის სნეულებით ყოველ დღე 3—5 საათამდე. ვორონცოვის ძეგლის პირდაპირ, რაზიეზდის ქუჩა, № 19.

ᲔᲫᲘᲛᲘ

Ⲙ. Ⲓ. ᲕᲐᲩᲜᲐᲫᲔ

იღებს ბავშვთა და შინაგან სნეულ. ავადმყოფებს მუდამ დღე, კვირა-დღის გარდა საღამოს 5—7 საათამდე, ბელინსკის ქ. № 4. (თ.—202—)

ᲔᲫᲘᲛᲔᲑᲐ

Ⲗ. Ⲙ. ᲛᲣᲮᲐᲫᲔ

იღებს საღოხტაქრო ავადმყოფთ

საღამოს 5-6 ს. მდე, კვირა დღეს გარდა

მისამართი: დიდი მთავრის ქუჩა № 67; ოფიცერთა საეკონომიო საზოგადოების შენობის პირდაპირ; სახლი სვანიშვილისა. ტელეფონი № 5—77.

ᲓᲝᲥᲢᲝᲠᲘ ᲛᲔᲓᲘᲪᲘᲜᲘᲡᲐ

მოსე ბენიამინოსის ძე

ᲙᲐᲚᲐᲜᲓᲐᲠᲘᲨᲕᲘᲚᲘ

უმფროსი ექიმი თბ. კადეტთა კორპუსისა.

ბავშვთა, შინაგან და ქირურგიულ სნეულებიან ავადმყოფებს მიიღებს ოლღას ქ. № 3.

ᲔᲫᲘᲛᲘ

ᲤᲝᲜ-ᲘᲠᲗᲔᲚᲘ

(მიხეილოვის პროსპ. 128, კრილოვის ქუჩის კუთხე, 1, შესავალი კრილოვის ქუჩიდან, სახლი ოჰანეზოვისა).

მოსკოვის სახაზინო საავადმყოფოს ყოფილი ორდინატორი, სპეციალისტი დოსტაქრობისა, საშარდე მილისა, სქესობრივი ორგანოებისა, სიფილისისა და მის შედეგებისა (საშარდე მილის დავიწროება), სქესობრივი უძლურებისა, სიმსივნისა, ჭრილობისა, ბუასილისა, თეთრანასი, საშარდე ბუშტის სნეულებისა და საშვილოსნოსი. ორივე სქესის ავადმყოფების მიღება ხდება დილის 9 1/2-დან 1 საათამდე და ნაშუადღევის 5—9 საათამდე.

ᲔᲠᲚᲘᲮᲘᲡ „914“ ᲓᲐ „606“

ᲨᲔᲛᲨᲮᲐᲪᲣᲜᲔᲑᲐ

ᲒᲝᲚᲝᲒᲝᲜᲘᲡ პრ. და ხამსედრო ქუჩის კუთხეში, ფოსტა-ტელეგრაფის პირდაპირ გაიხსნა

ᲐᲮᲐᲚᲘ ᲐᲤᲗᲘᲐᲫᲔ

ᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲡᲐᲗᲕᲘᲡ ᲐᲕᲐᲓᲛᲧᲝᲤᲘᲐᲜᲘᲡᲐ

ᲔᲫᲘᲛᲘ

ᲘᲕᲐᲜᲔ ᲗᲘᲤᲮᲐᲜᲐᲫᲔ

დაბრუნდა და განაახლა ავადმყოფების მიღება საღამოს 5—7 საათამდე.

მისამართი: კიროჩნის ქუჩა, 18.

ტელეფონი № 11—82.

ᲡᲣᲚᲘᲔᲠᲘ ᲛᲗᲚᲘᲐᲜᲝᲑᲐ

ბისმარკმა სთქვა: დიდი ისტორიული საკითხები პარლამენტში კი არ სწყდება პოლიტიკური ენამჭევრობით, არამედ ბრძოლის ველზე რკინისა და სისხლის შემწეობითო. როგორც ისტორიული წარსული, ისე დღევანდელი მდგომარეობა სავსებით ადასტურებს ამ ჭეშმარიტებას. მეცხრამეტე საუკუნეში ყველაზე მნიშვნელოვანი და თავსამტვრევი საკითხი ეროვნული საკითხი იყო. დღესაც ეს საკითხი სდგას პირველ რიგში. ამ ხნის განმავლობაში პარლამენტის კედლებ შუა არც ერთი ერის პოლიტიკური ბედი არ გადაწყვეტილა. ირლანდიის თვითმართველობას ინგლისის ქვედა პალატაში მჭერმეტყველი და თავგამოდებული მომხრეები ჰყავდა: პარნელი, გლადსტონი, რედმონდი, ლლოიდ ჯორჯი. ბევრი ადამიანური სიტყვა ითქვა ირლანდიელ ერის სასარგებლოდ. მაგრამ მწვანე კუნძულის პოლიტიკური მდგომარეობა ამით ოდნავაც არ შეცვლილა: ის დღესაც ამოდ ელის თავისუფლებას, რომელიც საუკუნეების წინად დაჰკარგა.

დიდს ომს კი არასოდეს არ ჩაუვლია უნაყოფოდ ჰატარა ერისათვის: მას ყოველთვის ამა თუ იმ ჩაგრული ხალხის ბედი შეუმსუბუქებია. ამ მხრივ დაუნდობელი სარდლების მოქმედება უფრო კეთილისმყოფელი აღმოჩენილა, ვიდრე სულგრძელი პოლიტიკოსების და დიპლომატების ყოფაქცევა. ვინ გაიგონა პირველად ევროპაში ეროვნული გრძნობა? ნაპოლეონმა თავისი დიდი ომებით. ევროპიული ერები ერთმანეთს შეხვდნენ ან შეეჯახნენ და უშუალოდ იგრძნეს საკუთარი არსებობა. ნაპოლეონი დამარცხდა, მაგრამ ეროვნული მოძრაობის შებოჭვა შეუძლებელი გახდა. იმდენად ნოყიერი იყო სისხლით მორწყული ნიადაგი.

ბრძოლის ველზე დაიბადა სერბიელების თავისუფლებაც, ბერძნებისაც და რუმინელებისაც. ჯერ ფიცხელი სერბები აუჯანყდნენ ოსმალეთის მთავრობას, მერე წინდახედული ბერძნები. აჯანყებულებს რუსეთმა, საფრანგეთმა, ინგლისმა და მთელი თავისუფლად მოაზროვნე ევროპის საზოგადოებამ გაუწოდა დამხმარე ხელი. ნავარინოს ბრძოლაში ოსმალეთის ფლოტი ჩაიძირა და საბერძნეთის თავისუფლება იშვა. რუსეთ-ოსმალეთის ომმა და ადრიანოპოლის ზავმა დამოუკიდებელი რუმინეთი და სერბია შეჰქმნა. ომის ნაყოფია დამოუკიდებელი ბულგარეთიც, ნახევრად დამოუკიდებელი ჰუნგრეთიც, გაერთიანებული გერმანეთიც და გამოსყიდული იტალიაც.

მაგრამ ომი სახარების იგავის სასიძოს წაგავს. ზოგიერთი ერები მას ულამპროდ ხვდებიან უგუნურ ქალწულებივით. მათთვის ომს არაფერი მოაქვს სასიკეთო. ამის მაგალითიც ბევრია ჩვენ თვალწინ. ალბანელებმა ვერ გამოიყენეს ეროვნული სახელმწიფო, რომელიც მათ ბალკანეთის უკანასკნელმა ომმა მიანიჭა მოულოდნელად. ოსმალეთის მთავრობა წავიდა, მაგრამ ალბანეთის ტერიტორია საერთაშორისო მოედნად გარდაიქცა, სადაც დაუპატიჟებელი სტუმრები ერთმანეთს ეჯიბრებიან. სომხებმა თანამედროვე ომში თავისუფლების წყურვილი გამოაშკარავეს, მაგრამ ვერ შეჰქმნეს მთლიანი ნებისყოფა: ხალხის დიდმა ნაწილმა საკუთარი სისხლით გამოისყიდა წინდაუხედავი მეთაურების ყოფაქცევა.

საჭიროა რომ ერი იდეიურად გაერთიანდეს და განთავისუფლდეს, სანამ პოლიტიკურად გაერთიანდებოდეს და განთავისუფლდებოდეს. უამისოდ მისთვის დიდი მნიშვნელობა არ ექნება არც შეკვეცილ თვითმართველობას, არც ფართო სახელმწიფოებრივს დამოუკიდებლობას. სერბიელ ერს საკუთარი სახელმწიფო ჰქონდა უკანასკნელ ასი წლის განმავლობაში, მაგრამ ამ გარემოებამ სრულიადაც ვერ იხსნა დამცირებისა და დარბევისაგან: უდიდესი ნაწილი სერბიელი ერისა ავსტრია-ჰუნგრეთის ფარგლებში იყო მოქცეული, სულიერი ნათესაობის გრძნობაც გაწყვეტილი ჰქონდა სამეფოს მცხოვრებლებთან.

მივაღწევთ თუ არა ჩვენ სულიერს ავტონომიას, რომელიც აუცილებელი საფეხურია რეალური თვითმართველობისა? გვაქვს თუ არა მთლიანი ეროვნული ნებისყოფა, ურომლისოდ დიდი მნიშვნელობა არ აქვს პოლიტიკურ გაერთიანებას. გაერთიანებული საქართველო უცხო ძალის შემწეობით წარმოიშვა მეცხრამეტე საუკუნეში და მას ცოტა არ იყოს მექანიკური ხასიათი აქვს. საქართველო წინათ სამეფოებათ და სამთავროებათ იყოფებოდა, ახლა გუბერნიებათ და მაზრებათ იყოფა. მთლიანი საქართველოს იდეა სიზმარისებულ მოჩვენებად სცხოვრობს ჩვეულებრივი ქართველის შეგნებაში. ბაგრატ მესამის, დავით აღმაშენებლის, თამარ მეფის და გიორგი ბრწყინვალის სილუეტები დაჩრდილულია ახლობელი მოგონებებით.

საჭიროა, რომ დიდი ომის ცეცხლმა ხელახლა განაცხოველოს შორეული სახეები. კარგა ხანია რაც ჩვენ ცალკე გზებით დავდივართ—ქართლელები, კახელები, იმერლები, მეგრელები, მესხები. მაგრამ ჩვენს მკერდს ქართული არწივის ნიშნები ატყვია და ჩვენს მხრებს ქართული დროშის კვალი. ცოცხალს სხეულზე, დაჭდობილი კვალი იშვიათად იშლება დროთა მიმდინარეობაში.

ᲒᲘ. ᲚᲔᲚᲘᲐᲜᲘ.

ᲔᲠᲝᲒᲐ ᲙᲐᲕᲙᲐᲡᲘᲐᲨᲘ

(ნ. ნიკოლაძის წერილი „რუსკოე ბოლია“-ს 33 ნომერში).

კავკასიის ერთა და საზოგადოებრივ ჯგუფების დამოკიდებულება ერობასთან, ბუნებრივად ამ ერთა და საზოგადოებათა ძალთა შეკავშირებაზეა დამყარებული. ჩრდილოეთ კავკასიაში ერობას ეტრფის უმთავრესად ეგრედ წოდებული „ინოროდცები“—მოსული ელემენტები და ადგილობრივი მცხოვრებნი, რომელნიც კაზაკთა წოდებას არ ეკუთვნიან. კაზაკებს ერობა, უკვე არსებული, საზოგადოებრივი მეურნეობის გასაუმჯობესებლად და განსამტკიცებლად სჭირიათ. ასეთსავე პირობებში იმყოფებიან სომხებიც. ისინი სცხოვრობენ უმთავრესად ქალაქებში და იქ ისინი არა მარტო თავის, არამედ სხვისი ქონებითაც განაგებენ იმ ცენზის მეოხებით, რომელიც ქალაქებში საარჩევნო ხმას ანიჭებს ვაჭრებს, სახლის მეპატრონეთ და მრეწველებს. ამას გარდა, სომხებს აქვთ საუკუნეთა განმავლობაში აგებული ავტოკეფალური ეკლესია, რომელიც მტკიცედ იცავს მათს სასულიერო და საერო ინტერესებს. სულ სხვა მდგომარეობაში იმყოფებიან სხვა ეროვნებები, მათ შორის რუსებიც, რომელთაც არ მოეპოებათ არავითარი საზოგადოებრივი ორგანიზაციები და ყოველივე ბიუროკრატიის ხელშია.

ერობა ძვირფასია, უწინარეს ყოვლისა, როგორც თვითდაბეგვრის ორგანო. ამიერ კავკასია დაღარიბდა და იღუპება იმის გამო, რომ მას არ მოეპოება საშუალება ქვეყანა წინ წასწიოს გზებით, ხიდებით, სკოლებით, საავადმყოფოებით, სახელოსნოებით—ერთი სიტყვით ყოველივე იმით, ურომლისოდაც ღარ შეუძლიან ხალხს არსებობა. რუსეთის ერობის საყურადღებო მაგალითებს ძვირად თუ ვინმე ითვალისწინებს. რომ რუსეთის ერობის ისტორია არ გვავიწყდებოდეს, ადვილად შევიგნებდით, რომ ერობის უმთავრესი დამსახურება ის არის, რომ მან მოქმედების პირველს წლებშივე გაათკეცა საერობო შემოსავალი, ე. ი. ათჯერ გაზარდა ის, კულტურული ცხოვრების დასამყარებლად, საჭირო სახსარი, რომელიც ბიუროკრატიის ხელში მოიპოებოდა. აი ასეთი ორგანიზაცია სჭირია ამიერ კავკასიას. ამიტომ არის ყოვლად უაზრო კამათი იმის შესახებ—მომწიფდა თუ არა ესა თუ ის კუთხე თვითმმართველობისთვის? გზების, ხიდებისა, თუ სკოლების საჭიროებისთვის ყველა მომწიფებულია—მაშასადამე, საერობო თვითმმართველობისთვისაც ყველა მომზადებულია, მსხვილი ვაჭრები და მესაკუთრენი, ვისაც ყველაზე უფრო უბეგრავს ჯიბეებს საერობო თვითმართველობა და ვისაც უერობოდაც არ უჭირს მოგზაურობა, სწავლა და ექიმობა, წინედაც იყვენ და ეხლაც იქმნებიან ერობის შემოღების წინააღმდეგნი.

ერობის წინააღმდეგნი იქმნებიან აგრეთვე ყველა, ვინც ხალხის სიბნელის და გაჭირვებით საზრდოობს. საერობო თვითმმართველობა, როგორც სოფლის ორგანიზატორი და შემაკავშირებელი, ჩარჩ-წურბელათათვის სიკვდილია.

ამ საშინელ ომის დროს ამიერ კავკასიის მცხოვრებლებმა განსაკუთრებული სასოწარკვეთილება განიცადეს და რით შეეძლო დახმარებოდა მას ადგილობრივი ადმინისტრაცია. აქედან იწყება საერობო საკითხის განახლება და საერობო თათბირის დროს მოულოდნელი გაერთიანება ამიერ კავკასიის სხვა და სხვა ელემენტებისა. რუსეთში არსებული 1890 წლის ერობის შემოღების მოთხოვნილების გარშემო. 1890 წ. საერობო დებულება შეიქმნა ერთგვარ ტაქტიკურ საშვალებად ერობის დაუყოვნებლივ შემოღებისათვის. მიღება იმ მინიმუმისა, რომელიც რუსეთში მოქმედობს და რომელსაც მთავრობა შეურიგდა, რომ შემდგომ რუსეთის ერობასთან ერთად გაუმჯობესებულიყო ის, ასეთი იყო საერობო თათბირის პლატფორმა,

ეროვნული ბიბლიოთეკა

რომელზედაც შეერთდენ რუსეთისა, მუსულმანეთისა, ქართველეთისა და დაღესტნელების ყველა წარმომადგენლები.

ამის წინააღმდეგ მოულოდნელად ამხედრდენ სომხები. მათ მოითხოვეს საერობო დებულების ძირითადი გადაკეთება-გაუქმება წოდებრივობის, ცენზის, ადმინისტრაციის კანტროლისა და სხ. ისინი ამითაც არ დაკმაყოფილდენ და ერობის შემოღება დაუქვემდებარეს ისეთს ადმინისტრაციულ რეფორმებს, რომელთა განხორციელება დღევანდელ პირობებში აშკარად შეუძლებელი იყო. ასეთი ხასიათისა მოთხოვნილება, რომ გადამეჯნულ იქმნეს ზოგიერთი გუბერნიები და მაზრები ისე, რომ მათში სომხობას დიდი უმრავლესობა ჰქონოდათ. სომხები კი ძირად სცხოვრობენ ერთიანი მასსით. ამიტომ საერობო ერთეულების შექმნა სომხობის უმრავლესობით შეუძლებელია. სომხებმა სამაზრო ერობის ნაცვლად საუბნო ერობა წამოაყენეს, მაგრამ საეროპო კრებები და საერობო მმართველობა ვერ იარსებენ, თუ მათს გვერდით არ იქმნება მთელი რიგი ადმინისტრაციულ, სასამართლო, სამოსწავლო, საფოსტო და სხ. ორგანოთა. როდესაც ეს საუბნო ერობა უარყეს, სომხებმა სააგრონომიო სარაიონო ერობა წამოაყენეს. კავკასია მთიანი ქვეყანაა. აგრონომიული კულტურურა აქ მრავალ ფეროვანია: მდაბლობში—მიწად-მოქმედება, მთიან ადგილებში—ტყის მეურნეობა და მეჯოგეობა—ალპიურ მწვერვალებზე და სხ. ასე რომ სააგრონომიო ერობა რომ შემოგვეღო, ერთსა და იმავე საადმინისტრაციო ერთეულში ერთი მეორეზე უნდა დაეშენებინათ რამოდენიმე სხვა და სხვა ხასიათის საერობო ორგანიზაცია.

კავკასია მრავალგვარი ქიმერების ქვეყანაა. კაპიტალისტურს უმცირესობას, ეროვნებით სომხურს, ხელში უჭირავს ყველა ქალაქების ბედი. რომ ერობასაც ასეთივე ხვედრი არ ხვდომოდა წილად, რუს-ქართველ-მუსულმანურმა ბლოკმა ერთსულოვნად უარყო სომხების ასეთი განზრახვები. ხმების ოთხი მეხუთედით მან დაადგინა, რათა ეთხოვათ ამიერ კავკასიაში ისეთისავე ტიპის ერობის შემოღება, როგორც რუსეთშია.

სატახტო ქალაქების პრესამ, რომელიც საზოგადოდ მცირედ არის დაინტერესებული განაპირა ქვეყნების ბედით და მის ცხოვრებას ნაკლებად იცნობს, არ მიაქცია ჯეროვანი ყურადღება საერობო თათბირის ნამდვილ ვითარებებს. საქმე ის არის, რომ თვით სომხობამ შექმნა ის განწყობილება, რომელსაც დღეს ისინი სამარცხვინო ბოძზე აკრავენ. მრავალ ათეულ წელს სარგებლობენ ისინი „საქალაქო დებულების“ ნაკლულევანებებით და იცავენ მის ხელუხლებლობას. საქალაქო თვითმართველობის ცოდვები სწორედ ისეთივეა, როგორიც 1890 წ. საერობო დებულებისა, რომელსაც სომხები ასე აუმხედრდენ. დიდი ცენზი, უმცირესობის, ცენზიან უმცირესობისაც კი, უუფლებობა, ადმინისტრაციის კანტროლის დაქვემდებარება და სხ. ხომ საესებით ერთნაირია, როგორც საქალაქო, ისე საერობო დებულებებში.

უმცირესობამ კარგად უწყოდა, რომ ერობა ძირიანად გარდაქმნილი და ადმინისტრატიული და ფინანსიური რეფორმებით გართულებული არამც თუ დღეს, არამედ მახლობელ ათეულ წელსაც არ ეღირსებოდა ამიერ კავკასიას.

ყოველივე უნდა დარჩენილიყო ძველებურად, დაქსაქსული, უპატრონო.

საერობო კრებას, რასაკვირველია, სათათბირო ხასიათი ჰქონდა. კავკასიის მთავრობამ, მოისმინა რა საზოგადოების აზრი, თვით შეინახა კავკასიის ერობის პროექტი. როგორც ყოველთვის ასეთს შემთხვევაში, მიღებული იქმნა კომპრომისი ორივე მიმდინარეობისა. თბილისი და ბაქო გამოყოფილ იქმნა ცალკე საერობო ერთეულად, საადგილ-მამულო ცენზის ნაცვლად შემოღებულ იქმნა გადასახადის კვოლაბზე და სხ. პროექტი გადავიდა სამინისტროში, რომელმაც ის საუწყებათაშორისო თათბირს გადასცა კანონპროექტის საბოლოოდ შესამუშავებლად. აქედან კანონ პროექტი საკანონმდებლო დაწესებულებებს გადაეცემა განსახილველად.

ომის ამბები

გრძოლის ველზე

გუშინდელ დღეს არცერთ ბრძოლის ასპარეზზე ღირსშესანიშნავი ამბავი არ მომხდარა. ყველგან მხოლოდ მცირე მზვერავ რაზმების შეტაკება სწარმოებს. გაზაფხულის მოლოდინმა უკვე თავის გავლენა იქონია ბრძოლის ასპარეზზე და ორივე მოპირდაპირე აიძულა დროებით შეეჩერებინათ აქტიური მოქმედება. დღეს-დღეობით საზოგადოების აზრი მიპყრობილია წყალქვეშა ნავების თარეშზე. გერმანეთს ჭლოკადა მართლაც უბრალო სიტყვა არ გამოდგა. ბლოკადის გამოცხადების დღიდან მოპირდაპირემ უკვე საკმაო ზიანი მიაყენა როგორც მოკავშირეებს, ისე ნეიტრალ სახელმწიფოებს. აღსანიშნავია უფრო ის, რომ დღევანდლამდე ინგლისელებმა ვერცერთი წყალქვეშა ვერც დაღუპეს და ვერც შეიპყრეს. სამაგიეროდ გერმანელებმა კი, რუსეთის გაზეთების ცნობით, 120 გემი დაჰლუპეს. პროცენტი მეტისმეტად დიდია. რაც უნდა იყოს, ასეთი თავხედობა წყალქვეშა ნავებისა, გარდა მატერიალურ ზარალისა, დიდ შთაბეჭდილებასაც ახდენს ნეიტრალურ სახელმწიფოებზე. არავისა სჯეროდა, რომ გერმანეთის ბლოკადა სამუდამოდ და სრულებით მოსპობდა მენავეობას. ასეთი განზრახვა, არა გვგონია, თვით გერმანეთსა ჰქონოდეს, ვინაიდან ასეთ ბლოკადის განსახორციელებლად საჭიროა აუარებელი რიცხვი როგორც წყალქვეშა ნავებისა, ისევე საომარ გემებისა. და თუ მაინცდამაინც გერმანეთმა გაჰბედა ბლოკადის გამოცხადება და წყალქვეშა ნავებით თავდასხმა, ეს მხოლოდ იმიტომ, რომ დეზორგანიზაცია შეეტანა მენავეობაში და ამით ერთგვარად ეკონომიურ კრიზისისათვის მეომართა სახელმწიფოში ნიადაგი მოემზადებინა. ბლოკადა გერმანეთისა ეკონომიური მიზნითაა გამოწვეული და არა სტრატეგიულით. თავხედობა იქნებოდა გერმანეთის მხრივ ეფიქრნა, რომ წყალქვეშა ნავების თარეშით ზღვაზე ბატონობას მოიპოვებდა. გერმანეთის ბლოკადამ ერთგვარად მიზანსაც მიაღწია. მენავეობა ზოგიერთა ნეიტრალურმა სახელმწიფოებმა სრულებით შესწყვიტა. ზოგიც თუმცა განაგრძობს, მაგრამ ძალიან მცირე რიცხვით. გაზეთებში ცნობა იყო, რომ ამერიკის ნავსადგურებში აუარებელი გემები სდგანან და ზღვაში გამოსვლას ვერა ჰბედავენო. ამასთანავე, მენავენიც და საზოგადოებებიც პირდაპირ უარს ამბობენ, გაჰყვნენ გემებს, თუ იგინი უზრუნველყოფილნი არ იქნებიან მოულოდნელ დაღუპვისაგან. თვით გერმანეთი, ეტყობა, კმაყოფილია თავის მოქმედებით და არა თუ არ ჰფიქრობს ბლოკადის შესუსტებაზე, პირიქით, უფრო აძლიერებს. ვერც ამერიკის გამოსვლამ იქონია შესაფერი გავლენა. დაუმატეთ ისიც, რომ თვით ამერიკელთა შორის უთანხმოება ღრმავდება უილსონის გამოსვლის გამო, და მაშინ ცხად იქნება, თუ რამდენად საშიში გახდება შემდეგ უფრო გერმანეთის ბლოკადა მოკავშირეებისათვის.

X.

ომის დეპეშები

შაღლეს მთავარსარდლის შტაბისა.

9 თებერვალი.

პეტროგრადი. დასავლეთის, რუმინეთის და კავკასიის ასპარეზზე სროლა და მზვერავთა მოქმედებაა.

გემების დაღუპვა.

ლონდონი. იტყობინებიან, რომ უკანასკნელ დღეებში მხოლოდ 1 გემი დაუღუპიათ.

ქრისტიანია. პარიზსა და ლონდონში მყოფ ნორვეგიის მისიებს ცნობა მიუღიათ, 5 გემი დაღუპეს 7600 ტონის წყალწყვისა.

პარიზი. ოფიც. ცნობით 5—6 თებერვალს დაუღუპიათ ინგლისის 2 გემი, საფრანგეთისა 2, ნორვეგიისა 1.

ინგლისი.

ლონდონი. საფრანგეთში მომქმედ ინგლისის მთავარ შტაბის საღამოს ოფიც. ცნობა. ლეტრანსლუას სამხრეთით, გერმანელების ძლიერმა რაზმმა აიღო ერთი ჩვენი მოწინავე სადარაჯო. მოპირდაპირე მდუღარე სითხეს გვიშენდა. არმანტიერთან და იპრის აღმოსავლეთით ღამე შევიჭრით გერმანელების თხრილებში და დავანგრიეთ. ვიტსხოოტეს სამხრეთ-დასავლეთით გერმანელებმა ნაღმი აგვიფეთქეს, თუმცა ზიანი არ მიუყენებიათ. საათ-საათზელის მახლობლად, ლაბასსეს არხისა და ვიტსხოოტესთან მოპირდაპირეს მთელს დღეს მარჯვედ ვესროდით ზარბაზნებს.

საფრანგეთი.

პარიზი. საღამოს ოფიც. ცნობა. „304“ მაღლობის ჩრდოლო-დასავლეთით ზარბაზნებით დავანგრიეთ გერმანელების სანგრები.

სერენის სამხრეთით გერმანელების საფრენი ჩამოვაგდეთ.

პარიზი. მიწათმოქმედების მინისტრის განკარგულებით, საფრანგეთის სოფლებში მოწოდებას გააკრავენ, კლემანტელის, მელინის და ლუბეს ხელმოწერილი, რომლითაც ფრანგ გლეხობას მამაკაცსა და დედაკაცს მოუწოდებენ, მოხნან და მოთესონ ყველა თავისუფალი ადგილები, რადგანაც 1917 წლის გაზაფხულის ნათესი გამარჯვების მოსავალს მოუტანს.

იტალია

რომი. იტალიის ოფიც. ცნობა. ცებიოს მახლობლად, მოპირდაპირე თოვლის ქვეშ გათხრილი გვირაბით შემოიჭრა ჩვენს სანგრებში, ხელჩართულ ბრძოლით დიდი ზარალი მივაყენეთ და რამდენიმე დავატყვევეთ. ტარვირეს რკინის გზის სადგურს ზარბაზნები დაუშინეთ. გორიცისა და კარსოს აღმოსავლეთით საკმაოდ ძლიერი სროლა იყო ზარბაზნებისა.

იაპონია

ტოკიო. ამბობენ, ჩინეთის მთავრობა ახლო მომავალში დიპლომატიურ დამოკიდებულებას შესწყვეტს გერმანეთთან და ჩინეთის ნავთსადგურებში მყოფ გერმანელთა გემებზე თავის მეზღვაურებს მოათავსებს.

ამერიკა

პარიზი. ბერლინში ნამყოფი ამერიკის დესპანი, მისი მეუღლე და სადესპანოს შემადგენლობა დღეს საღამოს ესპანიაში გაემართნენ. კადიკსა ან კორუნიაში ესპანიის გემზე მოთავსდებიან და შეერთებულ შტატებისაკენ გასწევენ.

საბერძნეთი

პარიზი. ათინიდან იტყობინებიან: გუშინ საღამოს საფრანგეთის დესპანმა ლამბროსის ყურადღება მიაქცია იმ გარემოებას, რომ ზოგიერთი გაზეთები მოკავშირეების წინააღმდეგ ილაშქრებენ, რასაც შეიძლება არა სასურველი შედეგი მოჰყვეს.

ქურნალ-გაზეთებიდან

გერმანეთი და იაპონია

გაზეთებში ცნობა იყო მოთავსებული, ვითომც იაპონია ამერიკის წინააღმდეგ მოქმედებდეს და გერმანეთთან კავშირის შეკვრას აპირებდეს. ამის თაობაზე „ბერლინ. ტაგებ.“-ში ტეოდორ ვოლფი სწერს: იაპონია ამერიკის წინააღმდეგ არ გაილაშქრებს. იყო დრო, როდესაც გერმანეთს შეეძლო იაპონიასთან კავშირი შეეკრა, მაგრამ იაპონიამ მოითხოვა, რომ მას ნება ჰქონოდა შეკავშირებოდა ან ინგლისს, ან საფრანგეთს, ან რუსეთს. იაპონიამ არავითარ შემთხვევაში არ მოისურვა გერმანეთთან შეკავშირება, რადგანაც შესაძლო იყო გერმანეთს ოდესმე ომი მოჰხდენოდა ინგლისთან, საფრანგეთთან თუ რუსეთთან.

ინგლისთან და იაპონიასთან შეკავშირების წინადადება გერმანეთმა 1901 წელს მიიღო, მაგრამ განგებამ სხვაფრივ გადასწყვიტა საქმეო,—დასძენს ვოლფი.

ამერიკა

ნიუიორკიდან ლონდონში დეპეშით ატყობინებენ: შეერთებულ შტატების მმართველი წრეები დიდად მოწადინებულნი არიან, შვიდობიანობა არ დაარღვიონ და ომში არ ჩაებნენ. მზად არიან, თურმე, გერმანეთთან კვლავ განაახლონ მოლაპარაკება, მით უმეტეს, რომ გერმანეთმა განკარგულება მოახდინა ამერიკის სანაპიროებში წყალქვეშა ნავების თარეში შეჩერდესო.

ამერიკული გაზეთები კი უნდობლად ეკიდებიან ასეთს ცნობებს და დასძენენ,—მოლაპარაკების განახლება ერთგვარი ხერხია გერმანეთისა ღროს მოსაგებათაო.

ამერიკა მაინც შეუჩერებლივ საომარ მზადებაშია.

თორმეტ მექარხნეს ამერიკის მთავრობისათვის განუცხადებია, ჩვენ შეგვიძლიან კვირაში 200 საფრენი დაგიმზადოთო.

ამერიკელი გერმანელები

„ფრანკფურტ ცაიტუნტ“-ის სიტყვით 5,000 ავსტრიელი და გერმანელი ქვეშევრდომი შეერთებულ შტატების მოქალაქეებად ჩაწერილან.

უკანასკნელ დღეებში ამერიკის ბანკებიდან 10 მილიონი გირვანქა სტერლინგი გამოუტანიათ მიბარებული ფულიდან.

ამერიკაში მყოფ გვლენიან გერმანელებისაგან ასობით დეპეშა მ სდით ბერლინში, და მოითხოვენ, გერმანეთის მთავრობა დათმობის გზას დაადგეს, ამერიკასთან ომი თავიდან აიცილოს. საქმის გამოსაკეთებლად დაუყოვნებლივ უნდა მოიწვიონ საერთაშორისო კონფერენცია, რომელიც გერმანეთ-ამერიკას მოარიგებს.

ავსტრია და ამერიკა

უილსონმა 19 იანვარს განკარგულება გასცა, ავსტრია-უნგრეთთანაც შეეწყვიტა ამერიკის მთავრობას დიპლომატიური ურთიერთობა. ვაშინგტონში მყოფმა ავსტრიის დესპანმა ტარნოვსკიმ სტატსეკრეტარ ლანსინგს განუცხადა: გაუგებრობა მოგიხდათ, რადგანაც ავსტრია-უნგრეთის მთავრობას ამერიკისათვის არავითარი ნოტა არ გამოუგზავნიაო. უილსონმა ამ განცხადების შემდეგ განკარგულება მოახდინა ავსტრიის შესახებ მიცემული ბრძანება გაეუქმებიათ. ამგვარად ოსტატური დიპლომატობით ავსტრიის დესპანმა გრაფმა ტარნოვსკიმ მოახერხა ვაშინგტონში დარჩენა, მაშინ როდესაც გერმანეთის დესპანი უკვე გამოისტუმრეს.

ჰინდენბურგი

ამსტერდამიდან დეპეშით იტყობინებიან: ფელდმარშალი ჰინდენბურგი ეხლა ბელგიაში იმყოფება, ერთს პატარა სოფელშია დაბინავებული და იზერის მიდამოებში თავმოყრილ ჯარს ათვალიერებსო.

საბერძნეთი

წყალქვეშა ბრძოლამ საბერძნეთის გარშემო ატეხილი მითქმა-მოთქმა მიჩრდილა, თუმცა საბერძნეთის მდგომარეობა არაფრით არ შეცვლილა. მეფე კონსტანტინე, როგორც სჩანს, თავის დახლოვნებულ დიპლომატიას პირნათლად აწარმოებს და ისევ თავისს ძველებურ გზას ადგია. ეხლა ცნობა მოვიდა, რომ საბერძნეთის საგარეო საქმეთა მინისტრი ზალოკოსტასი გადადგება და მის მაგიერ კონსტანტინე მეფის უერთგულესი პიროვნება, სახელმწიფო კანცელარიის გამგე პაპადიამანდოპულო დაინიშნებაო.

გარდა ამისა გაზ. „ათინა“-ს ცნობით, სათადარიგო ჯარისათვის როდი აუყრიათ იარაღი. ჯერაც მიმალული ჰქონიათ ერთი მილიონი თოფი. ნეიტრალ ხაზს აქით კი ერისკაცულად გამოწყობილი 50 აფიცერი და 3000 ჯარისკაცი ჰყავთ, თურმე; გარდა იმ რაზმებისა, რომელსაც ჰსარდლობს პოლკოვნიკი ცონტელი და კოლეგიტისი.

ქალკიდონიის ნახევარ კუნძულის ქალაქებიდან მთლად გაუძევებიათ ვენიზელოსელები და სათადარიგოთა რაზმები კი არ დაუთხოვნიათ, მხოლოდ სახელი შეუცვლიათ პოლკებისთვის.

ინგლისი

ინგლისის გაზეთები გულს ინშკიდებენ, თუნდაც ყოველ დღე 5000 ტონის მტვირთველი გემები დაგვაკლდეს, აინუშიაც არ მოვიტანთ, რადგან ჩვენი გემების საერთო წყალწყვა 21 მილიონ ტონს უდრისო.

მექსიკა.

მექსიკაში გერმანელები დიდს აგიტაციას ეწევიან შეერთებულ შტატების წინააღმდეგ. ჩვენ უკვე ცნობა გვქონდა მოთავსებული, რომ მექსიკის მთავრობამ შტატების მთავრობას შუმოუთვალა მენავეობა შევაჩეროთ და ომის დასასრული ამით დავაჩქაროთო. ეხლა გენერალი ვილა თავისი ჯარით შტატების საზღვრის მახლობლადაა დაბანაკებული. პრეზიდენტი კარანსა ხომ დიდი მეგობარია გერმანელებისა. ასეთივე მდგომარეობაა ყუბაშიაც. შტატების მთავრობა ამ გარემოებამ საგონებელში ჩაგდო.

უკანასკნელი ცნობები

ციურიხში ყოფილა კონგრესი კათოლიკეთა დეპუტატებისა და სახელმწიფო მოღვაწეთა წარმომადგენელნი ყოფილან: გერმანეთიდან, ავსტრიიდან, შვეიცარიიდან, ბელგეთიდან, ჰოლანდიიდან და პოლონეთიდან. მრავალი საგულისხმო საკითხი გაურკვევიათ, ყოველსავე დიდის საიდუმლოთ ინახავენ.

—

გერმანეთს გადაწყვეტილი ჰქონია შეერთებულ შტატებს ნოტა გაუგზავნოს. ამ ნოტას გადამწყვეტი მნიშვნელობა ექნებაო. ამერიკის დიპლომატიურ წრეებში ამ ნოტას ეხლავე დიდს ყურადღებას აქცევენ. ნოტას მთავარი მუხლები ბერლინში მყოფმა ამერიკელმა დიპლომატებმა უკვე იციან. ნოტა ერთი კვირის შემდეგ მზად იქნება.

—

ლოიდ ჯორჯმა განაცხადა, რომ თავიდან ავიცდინოთ გემთა დაღუპვა, უნდა შემცირდეს სხვა და სხვა საქონლის შეტანა ინგლისში. ასეთი საქონელი მრავლად არის ჩამოთვლილი, შესატანად ნება დართულია მხოლოდ უსაჭიროესი სურსათ-სანოვაგე. ამერიკულ ნავთსადგურებში აუარებელი საქონელი დაგროვებულა. უილსონის სიჩუმის გამო, რომელიც მეტად ხელსაყრელია გერმანეთისათვის, ამერიკელები აღელვებულნი არიან.

—

საფრანგეთის ჯარი ყველა ფრონტზე სამი მილიონი ყოფილა.

—

ამბობენ, ავსტრიელებს განზრახვა აქვთ ვენეციის ველზე იერიში მიიტანონ, რათა ამით იტალიელები აიძულონ სეპარატიულ ზავის შესაკვრელადაო.

—

გერმანეთის მთავარი შტაბი ხმას ავრცელებს, ვითომც გერმანელებს ჰსურდეთ რუსეთის ფრონტზე არაჩვეულებრივის იერიშის მოტანა. კოველთან და ლვოვთან დიდძალ ჯარს უყრიან თავს.

—

გუშინწინ გერმანელებმა დაღუპეს 11 გემი.

ახალი ამბავი

◆ საღამო საჩაიე „ძმურ ნუგეშში“. დღეს საჩაიე „ძმურ ნუგეშში“ საინტერესო საღამო გაიმართება სამუსიკო განყოფილებით. დაიწყება ათ საათიდან. სამუსიკო განყოფილებაში მონაწილეობას იღებენ: დანი ამირაჯიბისანი, ბ-ნნი ჭუმბურიძე, ძმანი ჩუბინაშვილნი და სხ. შესვლის ფასი მანეთია.

◆ ხარფუხის სიზოგადო კლუბში პარასკევს 10 თებერვალს ქართული ოპერეტის დასის მიერ წარმოდგენილი იქნება ცნობილი ოპერეტტა „არშინ მალ-ალან“. ოპერეტაზე შესვლა უფასოა.

◆ „ახალი კლუბი“-ს წევრთა საზოგადო კრება 22 თებერვლისათვის გადაიდვა. კრებამ უნდა განიხილოს წარსული წლის ანგარიში, მიმდინარე წლის ხარჯთაღრიცხვა, საკითხი კლუბის წესდების ზოგიერთ მუხლის შეცვლა-შევსების შესახებ, მიმდინარე საქმეები და უნდა აირჩიოს კლუბის მამასახლისები.

◆ ქალაქთა კავშირის თბილისის საქალაქო კომიტეტი ექიმგს დაეძებს თბილისის ლაზარეთებისათვის, რადგან გადამდები სნეულებანი ძალიან გავრცელდა. ამ ჟამად თბილისის ლაზარეთებში მოთავსებულია: შავი სახადიანი 791, საოფლიანი 148 და საოფლით შექცეული 1,992 კაცი.

◆ მოწყალების დათა კურსები. ჩაწერა კურსებზე ამ თვითვე შეიძლება. შესვლის მსურველთ სულ უკანასკნელი საშუალო სასწავლებლის 4 კლასი უნდა ჰქონდესთ დამთავრებული და წარმოადგინონ მოწმობა ჯანმრთელობისა.

◆ სომხების დღესასწაული. იანვრის 9-ს ვაჭართა მოურავმა აფრიკიანმა განკარგულება მოახდინა, რომ ამ დღეს სიმეხ-ვაჭრებს მთელის დღეთ დუქნები დაეკეტნათ წმ. ვართანის სახელს მოსაგონებლათ.

◆ კოოპერატივთა კავშირი. 8 თებერვალს, საღამოს 6 საათზე, ქალაქის საბჭოს დარბაზში გაიხსნა ამიერ კავკასიის კოოპერატივთა კავშირის მონაწილეთა წარმომადგენლების კრება. კრება გახსნა საბჭოს თავმჯდომარემ ბ-ნმა კ. კანდელაკმა, მისასალმებელი სიტყვა წარმოსთქვა და წინადადება მისცა,—პრეზიდიუმი აირჩიეთო. პრეზიდიუმის თავმჯდომარედ არჩეულ იქმნა ბ-ნი ა. ჭიაბრიშვილი, თავმჯდომარის ამხანაგად ნ. კუზნეცოვი და მდივნებად—ს. დადიანი, გ. ურატაძე, ბატონი მაჭავარიანი და მოვსესიანი. პრეზიდიუმის წინადადებით კრებამ ფეხზე ადგომით პატივი სცა გახსენებულ კოოპერატორის გ. ლომთათიძის ხსოვნას. მანდათების შესამოწმებლად კრებამ აირჩია კომისია, რომელშიაც შედიან: ბ-ნნი დაფქვიაშვილი, სალაშვილი და ბერაშვილი. შემდეგ წაკითხულ იქმნა მოხსენება კავშირის მოქმედების შესახებ. როგორც ამ მოხსენებიდან სჩანს, კავშირის ობოროტი 1916 წლის 7 თვის განმავლობაში უდრის 645.407 მან. ამ თანხიდან საკომისიო ოპერაციას დაუტრიალებია 39.821 მანეთი. მოხსენებაში აღნიშნულია წარსული წლის ხუთი მკათათვის ბოლოს, ანუ ბოლო ხანებ, როცა კავშირის საწყობი ბრბომ გაძარცვა და გაიტაცა 31.307 მან. საქონელი. მიმდინარე 1917 წლის 1 იანვარს კავშირში წევრად ყოფილა 220 კოოპერატივი, რომლიდანაც ქუთაისის გუბერნიაში 100 კოოპერატივია, თბილისისაში 94, ბათომისაში 1, განჯისაში 4, ერევნისაში 15, ყარსისაში 4 და ბაქოსაში 2. კრებამ კანონიერად სცნო კავშირის მოქმედება, აღნიშნა სამწუხარო მოვლენა საწყობის გაძარცვისა და დაადგინა მორიგ საქმეებზე გადასვლა. კრების გაგრძელება შემდეგი დღისათვის გადაიდვა.

◆ ქართული წარმოდგენა. ბ-ნი ვ. აბაშიძე კვირას, 12 თებერვალს, „ახალ კლუბში“ გამართავს საინტერესო საღამოს დრამატიულისა და საკონცერტო განყოფილებებით. წარმოდგენილი იქნება „ძუნწი“. საკონცერტო განყოფილებაში მონაწილეობას ღებულობს ვოლფი იზრაილი.

◆ ექ. კარაპეტიანცის ცხედარი დაკრძალეს გუშინ, 9 თებერვალს, ხოჯივანქის სასაფლაოზე. გამოსვენებას დიდძალი საზოგადოება დაესწრო. ა. ი. ხატისოვმა სიტყვა წარმოსთქვა.

◆ კოოპერატივი სოფლად. ს. წავკისში (თბილ. მაზ.) არსდება მომხმარებელი ამხანაგობა. ადგილობრივ მღვდელს მამა ს. მჭედლიშვილს დავალებული აქვს ნებართვა აიღოს გუბერნატორისაგან.

◆ კოოპერატივმა „მეურნე“-მ 1 ვაგონი აკულის ბრინჯი მიიღო თავისი წევრებისათვის.

◆ რძე. 1916 წელს თბილისის საქალაქო ლაბორატორიაში 1500 ანალიზი გაუკეთებიათ რძისა. ამ რიცხვში გაბინძურებული აღმოჩენილა 11%, ნაღებ მოხდილი 16%, ნახევრად წყალნარევი 59,50%. ლაბორატორიას გადაუღვრია, როგორც უვარგისი, 400 ფუთი რძე. თბილისში იმყოფება რძის გამყიდველი 1,000, მეწველი ძროხაა 3,000, თხა 300 და კამბეჩი 10. თბილისში იხარჯება ყოველდღე 140,000 ტოლჩა რძე. ლაბორატორიის ანგარიშით ამ რაოდენობაში ნახევრამდე სანახევროდ წყალნარევია და ამ რიგად მცხოვრებნი ყიდულობენ ყოველ დღე რძის ნაცვლად 35,000 ტოლჩა წყალს, რაიც ეხლანდელ ფასების კვალობაზე შეადგენს 7,000 მანეთს.

◆ ქალაქ ლაბორატორიის ადმინისტრაციამ გადასწყვიტა სავსებით აღუკრძალოს რძითა და რძის პროდუქტებით ვაჭრობა იმ პირთ, რომელნიც რამდენჯერმე შენიშნული არიან რძის გაყალბებაში და რომლებზედაც არავითარი გავლენა იქონია არც რჩევა-დარიგებამ, არც მუქარამ, არც ოქმებმა და არც ჯარიმამ.

◆ სომეხ მხატვართა გამოფენაზე ქალაქის გამგეობამ შეიძინა კავკასიის მუზეუმისათვის ს. ხაჩატურიანის ნახატი „საღამო თბილისში“.

◆ ა. მ. არღუთინსკი, ქალაქის გამგეობის წევრი, გუშინ 10 თებერვალს, ბაქოს გაემგზავრა თანამდებობის გამო.

◆ სასანიტარო თათბირი. ქალაქის სასანიტარო კომისიის თავმჯდომარე სთხოვს სასანიტარო და სამკურნალო ინსპექტორს გახსნას საზოგადო კრება სასანიტარო კომისიის წევრების, საბჭოს სასანიტარო ექიმებისა, სანიტარებისა, დეზინფექტორ-ექიმისა და სხვ. კრებამ უნდა შეიტუშაოს საკითხები საერთო სანიტარიის შესახებ, მაგალითად, როდის გაუშვან საავადმყოფოებიდან გადამდებ სნეულების ნახადნი, რა დროს და რა წესით მოახდინონ დეზინფექცია კარძო ბინებზე, რა ღონისძიებანი იხმარონ გადამდებ სნეულების წინააღმდეგ და სხ.

◆ ხომეხთა სასოფლო სამეურნეო საზოგადოების თავმჯდომარეს ბ-ნ საკიანს დეპეშით ატყობინებს სახელმწიფო სათათბიროს დეპუტატი ბ-ნი პაპაჯანოვი: შენგან საქმეთა სამინისტროსთან არსებულმა სასურსათო განყოფილებამ დეპეშით აუწყა მეფის ნაცვლის თანაშემწეს თავ. ორლოვს, რომ განყოფილება დაბრკოლებას არ ხედავს მოგეცესთ თქვენ ბაქოში 600,000 მანეთი სოფლის მცხოვრებთათვის სურსათის შესაძენად და 300,000 მანეთიც სათესლე მასალის შესაძენად იმ 2 მილიონ მანეთიდან, რომელიც მთავრობისაგან გადადებულია ასეთ საქმისათვისო.

◆ ქალაქის სასკოლო კომისიამ უკანასკნელ თავისს კრებაზე განიხილა სამოსწავლო ოლქის მზრუნველის შუამდგომლობა, რომ სამეცნიერო ხასიათის კინემატოგრაფი უნდა მოვაწყოთ მოსწავლეთათვის და საჭირო ადგილი დამითმოს ქალაქმა. კომისიამ კინემატოგრაფის მოწყობა სასურველად მიიჩნია, მაგრამ ადგილის დათმობაზე უარი განაცხადა, რადგან ქალაქს ცენტრში არ მოეპოვება თავისუფალი ადგილი.

ბაზარი. 9 თებერვალს თბილისის ბაზარში ფასობდა: დაკლული ქათმი 3—50—4-50 კაპ., ინდოური 8—14 მან., ბატი 5—6 მან., ხბო 4—50—5 მან., ვეერული 4 5 მან., გირვანქა გოჭის ხორცი 1—40 კაპ., ლოქო, ფარგა და კობრი 50 კაპ., ზურგიელი 2—50—3 მან., დოში 1—2 მან., ორაგული 2—50 კაპ., ერბო 2—60 კაპ., კარაქი 2—80 კაპ., ტვარაოგი 60 კაპ., სმეტანი 1—20 კ., ბრინჯა—ყველი 80 კაპ., იმერული ყველი 80 კაპ., მთის ყველი 1 მან. შეეიცარიული 1—80 კაპ.

ქუთაისი.

4 თებერვალს მთელი დღე თოვდა. თოვლი ერთ მეოთხედ აღლზე დადგა.

— ამ ჟამად ქუთაისში 40 ვაგონი შაქარია. ვაჭარს კაპიტელაშვილს 20 ვაგ. ფქვილი მოუვიდა და ქალაქის გამგეობას გადასცა „რეგულიატორმა“ თავისს წევრებს 500 ფუთი შაქარი გაუგზავნა.

ზესტაფონი.

ფუთი სიმინდის ფქვილი 6 მანეთად ფასობს.

ხონი

საოსტატო სემინარიაში უკანასკნელ კლასის მოწაფეთ ეგზამენები 31 იანვარს გაუთავდათ და დაითხოვეს კიდეცა. კურსი დაასრულა 18 კაცმა. ყველას სამხედრო სამსახურში იწვევენ.

— აქ ქუთაისიდან მოაქვთ გამომცხვარი პური. ქუთაისში გირვანქას ორ შაურად ჰყიდულობენ, აქ კი ხუთ შაურად ჰყიდიან.

— სახელოსნო სკოლის ინსპექტორმა მოწაფეებს უარი უთხრა ქართულ ენის სწავლების შემოღების შესახებ.

ძ. ბუბარი.

ქ. გუმბრის სიმაგრის უფროსთან დიდძალი მთხოვნელები მიდიოდნენ მოწმობების მისაღებად, რომ მათ ნება ჰქონოდათ სხვა და სხვა ადგილებში სანოვაგე შეეძინათ. ამის გამო სიმაგრის უფროსმა ქალაქის გამგეობას მოწერილობა გაუგზავნა, რომ ადგილობრივ მცხოვრებლების ინტერესები ქალაქის სანოვაგის მომწყობ კომიტეტმა დააკმაყოფილოსო.

— ადგილობრივ ქ. შ. წერა კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების განყოფილების სამკითხველოში მკითხველთა რიცხვმა შესამჩნევად იკლო. სამკითხველო ღია არის კვირა-უქმე დღეებშიაც.

სოფ. კარდენახი (თელ. მ.).

3 თებერვალს სოფლიოს 8 საათზე ადგილობრივ მცხოვრებს ანდრო რამაზიშვილს თავს დაესხნენ თავის სახლში სამი ბოროტ გამზრახველი და მოსთხოვეს ათასი მანეთი, მაგრამ, რადგან რამაზიშვილს ფული არ აღმოაჩნდა, გაათრიეს სახლიდან გარეთ და იქვე კარებთანვე მოჰკლეს ხანჯლით. მიცვალებულს აღმოაჩნდა ცხრა ჭრილობა. მუცელი თითქმის მთლად ჰქონდა გამოფათრული და ნაწლავები გარედ ეყარა. საზარავი სანახავი იყო მისი დასახიჩრებული გვამი. მისმა 10 წ. პატარა შვილმა ესროლა თურმე ფისტონიანი თოფი მამის მკვლელებს, მაგრამ შიშისგან კარებს მოახვედრა. ფეხზე დადგა ადგილობრივი პოლიცია, მაგრამ მკვლელნი უგზო-უკვლოდ მიიმალნენ. განმცხადებლის მეუღლის ჩვენებით, შეიპყრეს მისივე მეზობლისა და ბიძაშვილის გერი.

აღსანიშნავია ის გარემოება, რომ ეხლა ასეთმა ვერაგობამ თავი იჩინა სიღნაღის მაზრაშიც, საცა დედაკაცების სინაბარას დარჩა უპატრონოდ სოფლები.

აქაც იჩინა თავი შავმა სახადმა და უკვე რამდენიმე ადამიანი იმსხვერპლა. დღეს კარდენახზე უპატრონო სოფელი, არა მგონია, სადმე იპოებოდეს. ათას ორას კომლიან სოფელს, ფერშალი რა არის, ისიც არა ჰყავს. მხოლოდ ერთი სიღნაღის ექიმის სინაბარას არის მიტოვებული. უპატრონოდაა არა მარტო კარდენახი, არამედ თითქმის სხვა სოფლებიც. მცხოვრებნი იძულებულნი არიან შვიდ-რვა ვერსის სიშორიდან მიიწვიონ ექიმი და გადიხადონ 20 მანეთი.

ათასი ბოღმა - ვარამი ტრიალებს დღეს ჩვენ ბედშავ სოფლებში, მაგრამ პატრონი არავინ არის.

ეკონომიური ცხოვრება

შავი ქვის მრეწველთ ვ. ჩხეიძეს და ს. აბაშიძეს შავი ქვის წარმოების ნება დართეს სოფ. დარკვეთში, შორაპნის მაზრაში.

—

ბამბეულობა. ვაჭრ. და მრეწველ. მინისტრმა გამოსცა სავალდებულო დადგენილება, რომელიც 1 თებერვლიდან შედის ძალაში. ამ დადგენილების ძალით ბაზარზე გამოტანილ ბამბეულის ქსოვილებზე სავალდებულო ნიხარი წესდება შემდგომის სახით: ფაბრიკანტებს უფლება ეძლევათ ომის წინეთ გამოცხადებულ ფასებს ქსოვილებზე მოუმატონ 125 პროც. საცვლელობის ქსოვილებს 170 პროც. ტანსამოსის მატერიებს. ნარდათ მოვაჭრეთ უფლება აქვთ ამაზე მოუმატონ გადასაზიდავი ხარჯები და 10 პროცენტი, წვრილათ მოვაჭრეთ კი—30 პროცენტამდე. ამის შესახებ ბამბეულობით მოვაჭრეებმა და ფაბრიკანტებმა მინისტრს მოხსენება წარუდგინეს, რომელშიაც ისინი ამტკიცებენ, რომ ა'ეთ ფასების შემოღება დიდათ დააზარალებს საშუალო და წვრილ წარმოებებს, ვინაიდან ყოველგვარი ნედლი მასალა უზომოთ გაძვირდაო. მათ მოჰყავთ მაგალითები, რომ ზოგიერთმა საჭირო მასალებმა 4 ათას პროცენტამდე აიწიაო. მოხსენების ავტორები თხოულობენ სავალდებულო ფასები 35 პროცენტით იქმნეს გადიდებული.

ბურჟუაზია

ჟან ჟორესის წიგნიდან L'armée neuvelle (**ახალი არმია**)

საფრანგეთის დიდებულმა შვილმა, გამოჩენილმა მსოფლიო ტრიბუნმა, ღრმად განსწავლულმა სოციალისტმა, ჟან ჟორესმა, რომელიც 1914 წ. საფრანგეთისვე უღირს მა შვილმა მუხანათურ ღ წუთ სოფელს გამოასალმა, 1914 წ. მობილიზაციის გამოცხადების წინა დღეს, სულ უკანასკნელად გამოაქვეყნა მეტად საინტერესო თხზულება, სახელწოდებით „ახალი არმია“. პარლამენტის ერთ ერთ სხდომაზე ჟან ჟორესისა და ჟორჟ კლემანსოს ისტორიულ შეკამათების დროს, როდესაც კლემანსომ სოციალისტებს უკიჟინა: სამოქმედო პროგრამა აღარ გაქვთ, რასაც თქვენ თქვენს პროგრამას ეძახით, ეს ჩვენი, რადიკალ ბურჟუაზიის პროგრამა გახლავსთო, ჟორესმა შენიშნა, ჩვენი იდეალი და სოციალური კონცეპცია თუ არ გაკმაყოფილებსთ, დაწვრილებით პროგრამასაც წარმოგიდგენთო. ამ დღის შემდეგ რამოდენიმე წელმა განვლო. ჟორესის პროგრამა არსად სჩანდა. დროგამოშვებით ამას წამოაყენებდნენ კიდეცა გამოჩენილ დეპუტატს. ბოლოს ჟორესმა გამოსცა ხსენებული თხზულება. ეს არის ჩვენი პროგრამის პირველი მუხლი, კამათის დროს საგაზეთო წერილში შენიშნა ჟორესმა თვის მოპირდაპირეს. ჟორესის ეს ნაშრომი დიდი ხნის მუშაობის შედეგია და საფუძვლიან ნაწარმოებს წარმოადგენს.

ავტორს ეტყობა სამხედრო მეცნიერების დაკვირვებული ცოდნა და თავის ქვეყნის სტრატეგიულ-ტოპოგრაფიულ ვითარების საღი წარმოდგენა. როგორც მოსალოდნელი იყო, ნაწარმოებმა პრესაში დიდი კრიტიკა და კამათი გამოიწვია. შეურიგებელი მოპირდაპირენი კი, რასაკვირველია, ნაფიცი სამხედრო პირები იყვნენ. ბევრი, რაც ამ წიგნშია მოთხრობილი, დღეს სისწორით მართლდება. სხვათა შორის, ჟორესი ურჩევდა მთავრობას, თუ საფრანგეთის დაცვა გწადიანთ, ჩრდილოეთის მხრითაც, ბელგეთის გასწვრივ აგგეთ ისეთივე სიმაგრეები, როგორიც გერმანეთის საზღვარზე არის გამართულიო, როგორც მაგ. ვერდენი, ტული, ეპონალი და სხვაო. უამისოდ გერმანეთის ტალღის გამკლავება შეუძლებელი იქნებაო.

ამ წიგნში, სხვათა შორის, ერთი ადგილია, სადაც ავტორი ახასიათებს ბურჟუაზიას და იშვიათის ანალიტიურის გარჩევით აღნიშნავს ბურჟუაზიის მრავალმხრივ მაღალ მნიშვნელობას და დირებულებას მთელის ერის ცხოვრებაში. მუშათა კლასის თავგამოდებულ დამცველს და სოციალიზმის დიდ მოძღვარს შიკერძოებას ვერავინ დასწამებს. სასარგებლოდ მიგვაჩნია ამ ადგილის მოყვანა ჩვენებური „ურა“ სოციალისტებისათვის. დიდი მოძღვრის აზრი და სიტყვა მათთვის ძვირფასი უნდა იყოს. აი თვით ეს სიტყვაცა:

მუშები სცდებიან.

მუშები სცდებიან, როს კაპიტალიზმი და მცონარეობა ერთი და იგივე ჰგონიათ. კაპიტალიზმი ერთობ ცოცხალი, ერთობ მოძრავი და მოდუღარი ძალაა. და შეუძლებელია ზანტნი და გონება-ფარფატა იყვნენ ის პირნი, რომლებშიაც კაპიტალიზმია განსახიერებული. ბურჟუაზიულს წარმოებაში, მის ინტენსიურობაში, მის შეუწყვეტელ ტეხნიკურ განახლებაში, მის კრიზისებში, მის პასუხის მგებლობასა და იმ ბრძოლის გუნებაში, რომელსაც კონკურენცია გაუნელებლად უნახავს მას,—არსებითად უძლიერესი აღმძვრელი იარაღია ჩამარხული იმ პირთა ასამოქმედებლათ, რომელნიც ამ წარმოებას ხელმძღვანელობენ და პატრონობენ. შეიძლება ითქვას, რომ ფლობის საშუალებას მარტოდ მარტო დაუცხრომელი და უაღრესად ხელგაღებული მუშაობა იძლევა. და მსგვილ კაპიტალისტსაც, თუ არ ამგვარის მუშაობით, სხვა გზით არ ძალუძს თავისი მეუფება შეინარჩუნოს, ე. ი. გარკვევით იგრძნოს და განიცადოს თავისი ეკონომიური ხელმწიფება. და ბურჟუაზიაც, განსაკუთრებით ის მსგვილი ბურჟუაზია, რომელშიაც კაპიტალიზმი თავის ტიპიურ დანიშნულებას გამოსთქვამს, ამგვარის ძარღვებ დაჭიმულ მუშაობის შემწეობით იძენს ტ იმსჭვალება ჩვენის დროის ძალითა და სულისკვეთებით, როდესაც ყველაფერს აღტყინება, ჭაპან-წყვეტა და უძღებობა განაგებს. მიუხედავათ იმისა, რომ აუარებელი ქონება-სიმდიდრე ბურჟუაზიას სხვათაგან განაცალკევებს და მას განმარტოვებულ უპირატესობით მოსავს, იგი თავის შემომქმედ და სოციალურ მუშაობის წყალობით ორგანიულ კავშირს გრძნობს მთელ საზოგადოებრივ ცხოველმყოფელ ერთეულთან. ამ თვისების წყალობით იგი თავის თავს შეიცნობს როგორც შემოქმედების, გარდაქმნის და თვით ამბოხების რევოლიუციურ ძალად. თავის არსებობის სარგებლობის შეგნება ახალ სიმტკიცეს მატებს მის უფლებრივ თვითშეგნებას. იგი რწმუნდება, რომ მასა და სოციალ წრეს შორის ღრმა ჰარმონია არსებობს. ამაშია ჩარგული მისი გაბედულ განვითარების ფესვები და რაც უნდა მონდომებული იყოს პროლეტარიატის მუქარა უხეშის ძალით დააცხროს, ბურჟუაზიამ იცის და სწამს კიდეც, რომ ძალას გარდა სხვა იარაღიც მოეპოვება. რამოდენიმეთ, პროლეტარებმაც იციან ესა და აღიარებენ კიდეც. განსაკუთრებით კი, ის პროლეტარები, რომელნიც სოციალისტურმა აზრმა განანათლა, ვინაიდგან ესენი დიდ საჭიროებას გრძნობენ შეიგნონ და გაითვალისწინონ ყველა ის ძლიერი და კეთილის მყოფელი მხარე, რომელიც, მიუხედავათ თვის წინააღმდეგობისა, თან ახლავს თანამედროვე წყობილებას და რომელიც გადატანილი უნდა იქმნას მომავალ წყობილებაში, უფრო ფართესა, ჰუმანიურსა და სამართლიანში.

კაპიტალიზმი ძალას იძენს მეცნიერებაშიაც.

როგორც ჯაფასა და შრომაში, აგრეთვე მეცნიერებაშიც იძენს თვის ძალას კაპიტალიზმი. მართალია, არა ერთჯერ ჰქონია შემთხვევა ლუკმაპურის ფასად ეყოდნა მეცნიერის გამოგონება. მაგრამ საბოლოოდ კაპიტალიზმი მაინც იქითკენ მიისწრაფვის, რომ მეცნიერებას შეედგულოს. იგი მეცადინეობს, მეცნიერების ცოცხალ განხორციელებად გადაიქცეს. რაც უფრო მეტ დარგში გამოიყენებს და რაც უფრო განავრცელებს იგი მეცნიერულ გამოგონებას, მით უფრო დაუახლოვებს მეცნიერებას ხალხის მასსას და მით უფრო მეტ მოგებას ნახავს ამ გამოგონებისაგან. მეცნიერებაც ისეთივე მოუთმენელია, როგორც კაპიტალიზმი. საკუთარ წინსვლა-აყვავებისათვის მეცნიერებას ესაჭიროება იდეების ძიება სინამდვილის ფარგლებსა და გარემოში, მისთვის აუცილებელია სალაბორატორიო აღმოჩენებს საზოგადოებრივი ძალა მისცეს და თვის ფორმულებიც მასიურ წარმოების მკაცრს და კეთილის მყოფელ გამოცდასა და დარჯაკში გაატაროს.

აი, თუ საიდან და რარიგად ემსახურება კაპიტალიზმი არამც თუ აწმყოს, არამედ მომავალსაც. აქედან ვამომდინარეობს ბურჟუაზიის ის ფრთაგაშლილობა და ალმაფრენაც, რომელიც ასე ესაჭიროება ადამიანის მოქმედიანობას, განსაკუთრებით მღელვარე და ქარიხშლიან ეპოქაში. აქედან წარმოსდგება აგრეთვე ის თავის თავის რწმენა და სიამაყე, რომლის ძალით ბურჟუაზია თავის თავს მეომრისა და დამპყრობელის უხეშ და გამანადგურებელ ძალად კი არა სთვლის, არამედ იმ ნაყოფიერ ძალა-ხელმწიფებად, რომელიც სიკეთესა და სიმდიდრეს თავისთვის მარტო კი არ ჰქმნის, არამედ სხვებისთვისაც და რომელსაც ჰყავს ისინი, ვის ექსპლუატაციასაც იგი ეწევა, ან ისინი, ვისაც საერთოდ მისგან განაყვლეფად სთვლიან, გაცილებით უფრო მაღალ კულტურულ-საზოგადოებრივ დონეზე, ვიდრე ის დონე იქნებოდა, რომელსაც ექსპლუატაციოთ მიაღწევდენ გაყვლეფილები საკუთარად და თავის თავად. და თუ ჩვენს თავს ნებას მივცემთ ჩავიხედოთ კოლეკტიურ ფსიხიკის საიდუმლოში, რომელიც დღემდე მხოლოდ ზერელი კვლევაშესწავლის საგანია ყოფილა, შეიძლება ითქვას—ბურჟუაზიის ამ ყოფაშეგნებიდან გამომდინარეობს ორი ერთი მეორის მოწინააღმდეგე მოვლენა, რომელსაც ბურჟუაზიის სოციალურ ყოფაქცევაში აქვს ადგილი. და რადგან ბურჟუაზიას ბევრი გარემოება არწმუნებს, რომ მისი პრივილეგიები და ბატონობა კანონწესიერიც არის და საერთო ცხოვრებასთან მიზან-შეწონილიც, ამიტომაც იგი შეურყეველია ამ უპირატესობათა დაცვის საქმეში, შეურყეველია რწმენით და იდეით, როდესაც ხედავს, რომ მოწინააღმდეგე ლაშქრის თავდასხმა ძაფრ და სახიფათო ხასიათს ღებულობს. მაგრამ ამავე დროს და იმავე მიზეზით, იგი კერძო შემთხვევაში ზოგ რასმე უთმობს კიდეცა ამომავალ და მოზარდ დემოკრატიას, უთმობს ისეთ რასმე, რომელიც ბურჟუაზიის მომქმედ და სასიცოცხლო ცენტრისათვის სახიფათოდ არ მიაჩნია. ამგვარად, ბურჟუაზია დათმობას არ ეკრძალვის, რადგან დარწმუნებულია თავის ძლიერების გაუტეხელობასა და დაუშრეტელობაში. მაშინაც კი, როდესაც ბურჟუაზია გარეშე ძალის ზედგავლენით ჩადის ამას, ის სიამოვნებას ეძლევა თავის თავს წარმოიდგინოს, რომ დათმობას თავის გულუხვობით დაადგა, რომ იგი ამით თავის ძლიერ ცხოველმყოფელობას და შეგუების განუსაზღვრელ უნარს ამტკიცებს.

ბურჟუაზიული ძლიერების ამგვარი ელასტიურობისა და მოქნილობის მაღალი თვისებანი თანამედროვე კაცობრიობას თვალწინ ფართე საევოლიუციო გზებს გარდაუშლიან და თანაც თავიდან ააშორებენ გამოუსწორებელ შეხლა შემოხლასა და მომაკვდინებელ განხეთქილებას. ეს თვისებანი კლასობრივ ბრძოლას ენერგიათა საუკეთესო აღმძვრელ და ძლიერ გარდამქნელ ძალად გარდააქცევენ, ადამიანთა საზოგადოების ორგანიულ ერთობისა და მთლიანობის დაცვა-განმტკიცებასთან ერთად. ბურჟუაზიის მთელი ისტორია ამ შეგუებულობის თვისებებით ხასიათდება. მთელ შვიდ საუკუნის განმავლობაში ბურჟუაზია ყოველს ხალხსა და ქვეყანაში თავის ევოლიუციას ნორმალურად ანვითარებდა, სულ სხვა და სხვა პოლიტიკურსა და ეკონომიურს პირობებში.

რა გასაოცარ მიზანშეწონილ მეცადინეობისა და ენერგიის განუწყვეტელ მოქმედების სურათია ბურჟუაზიის მთელი ისტორია! ამასთან ერთად, რა საკვირველი ფერადობა და სხვადასხვაობაა ტაქტიკისა! იდეათა რა ნიაღვარია აღტყინებული! ბურჟუაზია იმ თავიდან საუკუნეებთან შეხამებულად მიდიოდა და ამაშია მისი ძლიერებაც! იგი არ ყოფილა ტრადიციათა დიდი მოტრფიალე, ტრადიციის დიდი ერთგულება მას არა ჰქონია, ერთგულება, რომელიც ხშირად სისუსტეს მოასწავებს ხოლმე.

(დანარჩენი შემდეგ)

მოხსენება ხევსურეთზე

(შემდეგი)

მთელს ხევსურეთში საომარი სიმღერები გაისმის, სამ ხევრპლოებზე კი—მხურვალე ლოცვა და რაინდული ფიცი „ხევის ბერებისა“ და დიკანოზებისა“. რაინდნი აღ'დგენენ მკვდრეთით, რომ ახალ ბრძოლებისა და თავდადების სურვილი განამტკიცონ ხალხში. ხშირად რომელიმე ნამდვილი ისტორიული ფაქტი, თანამედროვე ომის ხალხისათ გამოწვეულ აღფრთოვანების გამო ხალხში ლეგენდად არის გადაქცეული. ის ამბავი, რომელშიაც მოთხრობილია 1843 წელში შატილელთა მამაცი თავგანწირვა, როდესაც მათ გასაოცარის გულადობით გაუძღეს დაღესტნის მთიულების რამდენიმე ათასს ჯარისკაცების აღყას ახვერდი მაგომას მეთაურობით, მოჰკლეს ეს უკანასკნელი თანაშემწე შამილისა და მით აიძულეს მტერი უკან დაეხია; ეს ამბავი დღესაც ღრმად არის აღბეჭდილი ხევსურთა ხსოვნაში; ამ გმირობის აღსანიშნავად უმაღლესის ბრძანებით სოფელ შატილის მისალოცავის კედელში მიკრულია ფიცარი, რომელზედაც აწერილია ამ სოფლის მცხოვრებთა ზემოდ მოხსენებული გმირობა და თაგანწირვა.

ეს გმირული ამბავი, აგრეთვე გმირი შეთესა და ზვიადის სახელები, რომელნიც უკანასკნელ ომებში თავგანწირვით ებრძოდნენ ქრისტიანობის მტრებს, ჰკარგავენ თავის ისტორიულ სინამდვილის ხასიათს და ლეგენდალურ ზეპირგადმოცემად გარდაქმნილნი გამოჰხატავენ ხალხის სულიერ განწყობილებას, მათს პატრიოტულ აღფრთოვანებას.

„დიდი ხელმწიფის“ „თეთრი მეფის“ მოწოდებას ხევსურები ფიცხლავ გამოეხმაურნენ და თავისებურ ჯვაროსნების ფარხმალში და იარაღში ჩასხმულნი სარმარ სიმღერებით და აღფრთოვანებით გასწიეს მტრისკენ ღრმა რწმენით და გამარჯვების გულწრფელი სურვილით. ეს მათი გრძნობანი ნათლად გამოსჭვივის მათ მიერ შეთხზულ სიმღერებში, რომელთაც ხევსურეთში ეხლა თითქმის ყოველ კუთხეში მღერიან. ამ სიმღერებში გამოთქმულია ღრმა და თითქმის ფატალური რწმენა გამარჯვებისა, ქვეყნის ხსნისა.

მაგრამ ომმა მეტად გააღრმავა ისედაც უმწეო მდგომარეობა ხევსურებისა: სიღატაკემ და შიშმა უფრო მკვიდრად გაიდგა მათში ფესვები. მოლაშქრეთა გაწვევამ ჩამოაშორა ამ მხარეს საუკეთესო მუშა ხელი, რამაც დიდი გავლენა იქონია ხალხის ეკონომიურ კეთილდღეობაზე. ამას ზედ დაერთო კიდევ ერთი უბედურებაც: 15 ენკენისთვეს თოვლი მოვიდა და თითქმის ნახევარი მოსავალი თოვლის ქვეშ დარჩა. კავკავისა და გროზნისაკენ მიმავალი გზები შეიკრა და იმედი, რომ იქიდან მაინც გადმოზიდავდნენ საჭირო საკვებ სიმინდს—გაცრუვდა. ახალ წლისთკის ხალხში ნამდვილი შიმშილი ჩამოვარდა. როგორ გამოიკვებეს ხევსურებმა თავი „საღვთო ლუკმით“ (როგორც ხევსურები ამბობენ), ძნელი წარმოსადგენია მეტადრე ჩვენთვის. ხოლოდ ცხადია, რომ ხევსურები იძულებული გახდნენ თავისი თავი და მთელი თავისი ქონება ორწყალის და მაღაროს კარის ვაჭრებისთვის დაეგირავებინათ. სწორედ ეს დრო ქრისტებმაც ხელსაყრელად და მოხერხებულად სცნეს. ახალგაზდობა, რომელსაც კი შეეძლო აქტიური წინააღმდეგობა გაეწია მათთვის, დაშორებულნი იყვნენ კერას: შორს, ბრძოლის ველზე, ვისლის ნაპირებზე, კარპატის მთებში, არზრუმის ციხე-სიმაგრეებთან ან კიდევ ძველ ტრაპიზონთან ისინი იბრძვიან მეფისა და სამშობლოსათვის, მაშინ, როდესაც მათს მშობლიურ კერას ჭგლეჯავენ და და სძარცვავენ უმოწყალოდ.

აი თვით ფაქტებიც:

დღიდან ომის გამოცხადებისა 1916 წლის 1 თებათვემდე ხევსურების ქვემორე ჩამოთვლილ სოფლებში შემდეგს ბოროტმოქმედებათ ჰქონდათ ადგილი:

შატილის ხაზოგადოება.

სოფ. შატილი—40 კომლია.

1. შეიარაღებული ქისტები, რიცხვით 15—20 კაცამდის, ოთხჯერ დაეცნენ და გაირეკეს საძოვრებიდან სოფლის ნახირი. ხევსურები ამაგრებდნენ და ჰყარაულობდნენ ყოველ ბილიკს და ხეობებს. რამდენჯერმე ფიცხლავ დაადევნეს მდევრები და გარეკილი საქონლის ნაწილი უკან დააყრევინეს.

2.—თათარა ჭინჭარაულის გომიდან 50 ცხვარი გაირეკეს.

3.—გიორგი ჭინჭარაულს სოფლიდან მოსტაცეს 35 ცხვარი. ამ ჯერად ყაჩაღებს უკან დაედევნენ ხევსურები და თიანეთის სტრაჟნიკები, მაგრამ ვერას გახდნენ.

4.—პაპარეკა ჭინჭარაულს მოსტაცეს ხარები. ხევსურებმა ყაჩაღებს თოფის სროლა აუტეხეს და საქონელი დაყრევინეს. როგორც სჩანს, ქისტების მხრივ ამ შეტაკებამ იმსხვერპლა ვინმე, რადგან ხევსურებს შემოუთვალეს „სისხლს ავიღებთო“.

5.—თოთია ჭინჭარაულს ძროხები მოსტაცეს.

6.—უიარაღო სიმუკა ჭინჭარაულს დაეცნენ ქისტები, სცემეს და ცხენები წაართვეს.

7.—შიშია ჭინჭარაულს მოსტაცეს 2 ძროხა.

8.—მგელიკა ჭინჭარაულს—20 ცხვარი. მგელია თავის შვილით და მეზობლით გამოუდგნენ ყაჩაღებს, სდიეს მათ ქისტების სოფლამდის, მაგრამ ამ სოფლიდან მათ თოფი დაუშინეს და სოფელში არ შეუშვეს.

9.—გუგუა ჭინჭარაულს — ცხენი (ქურდებს იცნობენ).

10.—სამუკა ჭინჭარაულს—2 ხარი. (ქურდებს იცნობენ).

11.—ბაჩიკა ჭინჭარაულს ერთადერთი ხარი.

12.—ხვთისო ლიკოკელს—დაეცნენ, გასცარცვეს და რაც კი საქონელი ებადა, გაირეკეს. ცხარე შეტაკების შემდეგ, საქონელი უკან გამოირეკეს. ჭურჭელი და სხვა ნივთები გაიტაცეს.

შეტაკების დროს დასჭრეს ერთი ქისტი.

13.—იმავ ლიკოკელის წყლიდამ ნახირი მოსტაცეს. მეცხვარე—პატარა ბიჭი ტყვედ წაიყვანეს და რამდენიმე ხნის შემდეგ დაუბრუნეს პატრონს სასყიდლით. საქონელი კი დაიკარგა.

14.—გორგლა ჭინჭარაულს—ხარი.

15.—გიორგი ჭინჭარაულს 4 (ოთხი) ხარი.

16.—გომაზელა ჭინჭარაულს შეიარაღებულმა მცარცველებმა წაართვეს რაც რამ ებადა.

17.—გორა ჭინჭარაულს—ხარი.

უფრო შემაძრწუნებელ სურათს ვხედავთ:

სოფ. გუროში—40 კომლია.

1) ომის გამოცხადებისას დაეცნენ ბათირა ჭინჭარაულის სახლს და 1000 მანეთის საქონელი და სხვა ქონება გაიტაცეს.

2) გორგა გოგოჭურს მოსტაცეს ცხენი.

3) დაეცნენ ოდიწა გოგოჭურის თავლას, გაირეკეს ასზე მეტი ცხვარი და წაართვეს რაც კი რამ სახლში ებადათ. წინააღმდეგობა გაუწია დედაბერმა, მაგრამ ავაზაკების მიერ იგი მოკლულ იქმნა (დედაბერს ვაჟიშვილი ომში ჰყავდა).

4) მამუკა და ივანე გოგოჭურებს მოსტაცეს 70 ცხვარი. მოჰკლეს მათი მოხუცი 80 წლის დედა, რომელმაც ყაჩაღებს წინააღმდეგობა გაუწია. ბიჭუკა ომშია.

5) 40 კაცისაგან შემდგარმა ქისტების ბრბომ სოფლის საძოვრიდან გაიტაცა სოფლის ნახირი. მწყემსი ივანე გოგოჭური, ბატიკო და მინდია გოგოჭურებთან ერთად ხრამში ჩასაფრდნენ და მთელი დღე ყაჩაღებთან სროლა არ შეუწყვეტიათ. მეტი წილი საქონლისა დააყრევინეს ავაზაკებს. ქისტებს დარჩათ: გოგოჭურისა 80 სული საქონელი, ვადინა გოგოჭურისა—60, ჩალხია გოგოჭურისა—60 და 40 სულიც მათი მეზობლებისა.

6) ზაფხულში გაიტაცეს 5 ხარი (კვირიკე და ღვთისო გოგოჭურებისა), ყაჩაღებს მდევრები დაადევნეს. კვალმა მდევარი ქისტების სოფელს სახანოს მიაყენა. სახანოებმა მცარცველების ვინაობა დაასახელეს (მათ პოლიციაც იცნობს), მაგრამ სოფელში შესვლის ნება არ მისცეს და არც საქონელი დაუბრუნეს ხევსურებს.

7) შუაღამისას თავდასხმის დროს ქისტების ბრბოს დაუხვდა 14 წლის ბიჭი - ხევსური ხვთისო გოგოჭური. მარჯვე სროლით გოგოჭურმა ერთი ქისტი მოჰკლა და მეორე დასჭრა. ყმაწვილს თავისიანები მიეშველნენ. ქისტები გაიქცნენ და მკვდარი ამხანაგი მიატოვეს. ამ უკანასკნელმა შემთხვევამ ქისტებსა და ხევსურებს შორის დიდი „მოსისხლეობა“ გამოიწვია. დღევანდლამდის ერთმანეთის სისხლს იღებენ“. ორივ მხრივ აოის დაჭრილ-დახოცილი.

8) დაეცნენ გორგა (ივანეს ძე) გოგოჭურის სახლს. ქალებს ნამუსი აჰხადეს, გაიტაცეს იარაღი და სახლის ქონება.

9) ბუბა გოგოჭურს წაართვეს რაც რამ ებადა.

არდოთის ხაზოგადოება:

სოფ. არდოთი 40 კომლია.

1) ზედ ახალი წლის დღეს გიორგი ჯამბრულის ძე ზვიადაურის თავლიდან გაიტაცეს 4 ხარი.

მდევარმა სროლა აუტეხა, მაგრამ ხარები ვერ დააყრევინა.

2) ხარებობა დღეს გაირეკეს 11 სხვადასხვა საქონელი. ხანგრძლივ და მკაცრ შეტაკების შემდეგ ნაწილი საქონლისა დააყრევინეს. შურისძიებისა ტ „სისხლის აღების“ სურვილი დღესაც არ მიყუჩებულა.

3) კავკავიდან მომავალ ხევსურებს, რომელთაც სიმინდი მოჰქონდათ, დაეცნენ და წაართვეს:

ა) ღვთისო ანატორს 2 ჯორცხენა და 5 ცხენი,

ბ) ბისერა ზვიადაურს—3 ცხენი.

გ) გიგია ზვიადაურს—3 ჯორცხენა.

4) სოფლის ნახირს რამდენჯერმე დაეცნენ: პირველად გაიტაცეს 20, მეორედ—15 სული საქონელი. შემდეგ 8 ცხენი და 4 ჯორცხენა.

5) სამხედრო საზაფხულო საძოვარ მთას ჯანჯახს თითქმის დღე-მუდამ თავს ესხმიან 100 და ხან მეტი შეიარაღებული ქისტი. მცხოვრენნი დიდს გასაჭირში არიან: არც ზამთარს და არც ზაფხულში საქონლის საკვები მათ აღარ ექნებათ.

6) აღა ივანეს ძე ხოსიევს წაართვეს ცხენი და 7 ცხვარი. მძარცველი ვერ შეიპყრეს ეს ხუთ სოფელში ასორმოცდაათი კომლით! აქ აღნუსხულია მხოლოდ ფაქტები შედეგით—„საქონლის წასხვით“. ფაქტები კი უშედეგოდ — ყოველდღიური, შეუწყვეტელი მოვლენაა ხევსურთა უბედური ყოფისა!

შ. ქარუმიძე.

(დასასრული იქნება)

ღენერალ-მაიორის თავ. ი. ა. ნაკაშიძის იუბილე

ამ თვის 11 სრულდება ორმოცდაათი წელიწადი, რაც სახელმწიფო და საზოგადოებრივი სამსახური დაიწყო ქართველ საზოგადოებაში კარგად ცნობილმა ღენერალ-მაიორმა თავ. ი. ა. ნაკაშიძემ. დღეს ის მსახურობს წითელ ჯვრის მთავარ გამგეობის წევრად და სცხოვრობს პეტრეს ქალაქში.

ვის არ გაეგონება ქართველთა შორის თავად ივ. ალ. ნაკაშიძის სახელი? რამდენს, ბედისგან შეწუხებულს, იმედის სხივი მოჰფენია, როდესაც მისი სახელი გაუხსენებია?! განსაკუთრებით, დიდი ქართველის იმედი თავ. ნ. ... ძეზე, როდესაც საქმე აქვს რამე პეტრეს ქალაქში. ამ საქმეს ი. ნ. ... გავაკეთებინებთო,—იტყვიან ქართველები, როდესაც რაიმე ძნელი საქმე აქვთ მოსავლელი ... ქალაქში. ... სახელი მისი ფრიად პოპულიარულია ქართველ ხალხში... თავ. ი. ნ. ... თვის ცხოვრებაში ბრძნულად ასრულებს რუსთველის შემდეგს მარგალიტ სიტყვებში გამოთქმულ აზრს: „სჯობს სახელისა მოხვეჭა ყოველსა მოსახვეჭელსა!“.. და სწორედ ასეთი სახელი მოიხვეჭა თავადმა ჩვენს საზოგადოებაში. დიდს ხანს, დიდს ხანს ეხსომებათ მისი სახელი საქართველოს იმ შვილთ, რომელთაც მისგან მიიღეს რაიმე დახმარება და ნუგეში... თავ. ნ. ... ისეთიდიდ-ბუნებოვანი ადამიანია, რომელსაც გული გამთბარი აქვს მოძმეთა მიმართ წრფელი სიყვარულით.. ის მზადაა შველის და დახმარების ხელი გაუწოდოს ყოველ ქართველს, რომელიც კი დასაბუთებულ თხოვნით მიმართავს... და ეს ხანში შესული ქართველი შრომას და ჯაფას არ ერიდება, ოღონდ თვისი ღვიძლი სამშობლოს შვილთ არგოს რამე, ოღონდ კი იგინი გზაზე დააყენოს, ადგილი, სამსახური უშოვოს, სხვა და სხვა სასწავლებლებში მიაღებინოს და სხვ.. თავადი მომხიბლავ შთაბეჭდილებას ახდენს მნახველზე: მარტივი, სადა, უბრალო, მაგრამ დარბაისლური მოქცევა თავადისა, მისი სტუმართ-მოყვარეობა, მისი გონივრული რჩევა-დარიგება, მისი გულახდილი პირდაპირობა სწორედ რომ მკურნალ მალამოს მსგავსად ხვდება იმის გულს, ვისაც რაიმე საქმე ჰქონია მასთან... თვის გავლენას უმაღლეს წრეთა წარმომადგენლების შორის თავ. ი. ა. ნაკაშიძე ხმარობს თანამემამულეთა საკეთილდღეოდ, მის მეოხებით არა ერთსა და ორს მხნე მუშაკს უმზადებს მომავლისათვის თვისს სამშობლოს, რომლის ტრფობას თავადი ესდენ ღრმად განიცდის ცივს პეტრეს ქალაქში... მის ამაგს ვერასოდეს დაივიწყებს პეტრეს ქალაქში მცხოვრები ქართველები, რომელსაც ის მიაჩნია ყოველ საქმეში თავდადებულ მოამაგედ. თავადი ჭაბუკურ გატაცებით კისრულობს თავის თავზე ყოველგვარ შუამდგომლობას, რომელიც მისი სამშობლოს კეთილდღეობას შეეხება. მისი მხურვალე მონაწილეობით დაარსდა ქართული მრევლი პეტრეს ქალაქში, რომელსაც შეუძლია შეაკავშიროს ამ ქალაქში ბლომად მცხოვრები გაბნეული ქართველობა... საქართველოს საეკლესიო დიად საქმეს, რომლის საკეთილოდ გადაწყვეტას სამართლიანად ელის ქართველი საზოგადოება, თავ. ივ. ალ. ნაკაშიძე მხურვალე თანაგრძნობით ეკიდება... პეტრეს ქალაქში უმაღლეს წრეებში მის ხმას დიახაც, რომ გავლენა აქვს... ეს გარემოება ქართველთათვის არა ნაკლებ სასიამოვნოდ უნდა ჩაითვალოს... მაგრამ ყველაზე უფრო სასიამოვნო ისაა, რომ თავადი არ იღვწის მხოლოდ თავისი პირადი ბედნიერებისა და კეთილდღეობისათვის, არამედ ზრუნავს თვისი სამშობლოს და თვის მოძმეთა კეთილდღეობისათვის, რამდენადაც ეს ძალუძს... თავადი სამოცდა ათს წელს მიღწევნილი იქნება, მაგრამ ამისდა მიუხედავად აღსავსეა დღესაც სიმხნით და ენერგიით,—დღესაც ჭაბუკურად უცემს გული სამშობლოს ბედნიერებისათვის. მისი 50 წლის იუბილე 11 თებერვლის მაგივრად მოხდება **ოცდა ექვს თებერვალს**. იმედია, მას მადლობის გრძნობით გაიხსენებენ შეგნებული ქართველები და შესძახებენ აკაკის სიტყვებს:

„კურხეულ იყოს თავადი,
ერთგული, ხალხის მოყვარე,
გასანათლებლად ერისა
ბნელში მნათობი,- ვით მთვარე,
თვის ერის მოჭირნახულე
თვით ამაღლდება ცათამდე,
გაისმის მისი სახელი
უკუნით უკუნისამდე“!

ილ. ფერაძე.

საზ. „კახეთის“ საგანგებო კრებაზედ.

ოთხს თებერვალს დაიწყო და 5-ს საღამოთი გათავდა საგანგებო კრება „კახეთის“ საზოგადოების წევრებისა თელავში. კრების სასიქადულოდ უნდა აღინიშნოს, რომ იგი არა მარტო თავდაჭერილად შეხვდა მუშა-მოსამსახურეთა და გამგეობის შორის ჩამოგდებულ უთანხმოებას, არამედ ერთსულოვნადაც მიემხრო გამგეობის წინადადებებს და დააკმაყოფილა მუშები და მოსამსახურენი,—თანახმად გამგეობის მიერ წარდგენილ მოსაზრებისა.

მუშა-მოსამსახურეთა წინასწარი ლაპარაკი და ბრალდებანი, გამგეობისადმი მიმართულნი, როგორც პრესის საშუალებით, ისე სიტყვიერადაც კრებაზედ, სრულიად უსაფუძვლონი აღმოჩნდნენ და, მუქარისა და შურის ძიების ბაგეთ,—რასაც უკიჟინებდნენ გამგეობას,—კრებამ აშკარად დაინახა და დაიფასა გამგეობის ყოველი მიზანშეწონილი ნაბიჯი, რაც გამოისახა, სხვათა შორის, გამგეობისაგან წამოყენებულ რეზოლიუციების მიღებაში. მიეცათ მუშებისა და მოსამსახურეთ იმდენი, რამდენიც გამგეობასა ჰქონდა წარდგენილი. თავის დასაბუთებულ მოხსენებაში და გამგეობის მოქმედება ცნობილ იქმნა, როგორც წესიერ და მიზან-შეწონილი.

რამდენადაც მუშების წარმომადგენელნი ყაჯაროვი და იმერლიშვილი) გულახდით ამბობდნენ, რომ გაჭირვებამ და შიმშილმა გვაიძულა მიგვემართნა გაფიცვისთვისაო, იმდენად მოსამსახურეთა წარმომადგენელნი ვერ პოულობდნენ ვერც მიზეზს და ვერც მიზანს თავიანთი უკიდურეს მოქმედებისას. ბოლოს და ბოლოს, მათის სიტყვებიდან გამოირკვა (ე. ავალიშვილისა და ს. დადიანისა), რომ ეკონომიური საფუძველი კი არა ჰქონდა მათს გაფიცვას, არამედ რაღაც ბუნდოვანი... „განწყობილება“, „დამოკიდებულება“, „სულიერი მდგომარეობა“ და „გამგეობის მოქმედება“. კრების თავმჯდომარემ სამართლიანად შენიშნა მათ, რომ გამგეობის მოქმედების კრიტიკა და განქიქება კრების საქმეა და არა მოსამსახურეთა, რომელთაცა სთხოვს ილაპარაკონ თავიანთ საქმეზედ და არა გამგეობისაზედ. ავალიშვილი (ბუხგალტერი) რამდენჯერმე შეეცადა მაინც დაჰბრუნებოდა გამგეობის მოქმეღებას და ქერძოთ გამგეობის წევრის—გაბაშვილისას;—ეხლა, თუ სხვა დროს, მე სიამოვნებით გავაცნობ კრებას გამგეობის არა სასარგებლო მოქმედებასაო, მაგრამ კრებამ არ მოისურვა მოესმინა, რადგან მას აინტერესებდა წამოყენებული საკითხი და არა უადგილო ენის ფხანა. ამ უკანასკნელში ნამეტნავად თავი გამოიჩინა ბ-ნმა ს. დადიანმა, რომელიც ყოველ ნაბიჯზედ ყალბ ციფირებს და ცნობებს იშველიებდა დაკარგულ ნიადაგის შესანარჩუნებლად; ბოლოს ხომ ისეთი უადგილო სიტყვები და ყალბი ცნობები მოიყვანა, რომლის გამოქვეყნება საბრალმდებლო სკამზედ დასვამდა ბ-ნს „ვექილს“. კრების თავმჯდომარე იძულებული იყო პროტესტი გამოეცხადებინა და გაეჩუმებინა ორატორი.

როგორც მოსალოდნელი იყო და უკვე პრესაში გადატანილ ამბებიდანაც სჩანდა, „კახეთის“ საზოგადოების მოსამსახურეთ ვერ გააბათილეს გამგეობისგან მოყვანილი სტატისტიკური ცნობები და შედარებითი ცხრილები, და ამ რიგად გამოაშკარავდა, რომ „კახეთის“ საზოგადოებაც და ფართო ქართველი საზოგადოებაც შეცდომაში შეჰყავდათ თავიანთის ყალბის ცნობებით. ამას ზედ დაერთო ერთი საინტერესო ამბავიც, რომ „კახეთის“ საზოგადოების ხუთმა მოსამსახურემ, თავიანთ დელეგატებისავე პირით კრებას მოახსენეს, რომ შეცდომად მიაჩნიათ, „სახალხო ფურცელში“ მოყვანილი წერილის მიმართვა მარტო გაბაშვილისადმი და თვითონ წერილის კილოც არ არის დაცული ისე, როგორც მოითხოვს მიუდგომლობაო. კამათისა და საქმის საერთო მსვლელობიდან კრებაზედ ნათლად გამოირკვა, რომ მხოლოდ ორიოდე პირის ჟინიანობით იყო გამოწვეული მოსამსახურეთა გაფიცვა „კახეთის“ საზოგადოებაში და არა რაიმე დასაბუთებულ მიზეზით. დამტკიცდა, რომ ბ-ნნი ე. ავალიშვილი და ს. დადიანი არა მარტო აქეზებდნენ და ძალას ატანდნენ დანარჩენ მოსამსახურეთ, არამედ მათს დაუკითხავად, მათს მაგივრ ბეჭდავდნენ და ლაპარაკობდნენ ისეთ ცნობებს და სიტყვებს, რომელთაც უკანასკნელნი არ იზიარებდნენ.

ასე გამოეცალა ნიადაგი ერთი-ორი „ძალად სოციალისტის“ ფანტაზიით შეთხზულ გაფიცვას, რომელმაც აუარებელი ზიანი მოუტანა ერთად-ერთ ეროვნულ ეკონომიურ-საზოგადოებრივ დაწესებულებას—და აღსდგა ნორმალური მსვლელობა წარმოებისა. სასურველია, რომ ფართო საზოგადოებამაც მიაქციოს ყურადღება ასეთ ანორმალურ მდგომარეობას, როდესაც ერთ-ორ მოუმწიფებელ ჭაბუკს შეუძლიან საძირკველი შეურყიოს დიდ საქმეს და იქნება საბოლოოდაც დასცეს. რომელი ეროვნული ეკონომიური მოძრაობა შესძლებს თავის საფუძველის განმტკიცებას, თუ კოოპერატიულ, საზოგადოებრივ დ წესებულებაშიაც კი შეუგნებლობა და „გასწი-გაგლიჯეს“ პრინციპი დაიმკვიდრებს!

დამსწრე.

წერილი გორიდან

25 იანვარს, გორის თვითმართველობის დარბაზში მოხდა გორის შემნახველ-გამსესხებელ ამხანაგობის წლიური კრება, რომელზედაც ასზედ მეტი წევრი დაესწრო თავმჯდომარეთ ერთხმად არჩეულ იქმნა ექიმი კობერიძე, ხოლო მდივნად ს. მაჭავარიანი.

კრება, რომელიც თავმჯდომარემ სრულ ოთხ საათზედ გახსნა, დაიწყო ამხანაგობის გამგეობის თავმჯდომარე დ. ონიაშვილის მოხსენებით. ონიაშვილმა ვრცელი მოხსენება წაუკითხა დამსწრე საზოგადოებას, საიდგანაც, სხვათა შორის, სჩანდა, რომ შემნახველ გამსესხებელ ამხანაგობას 1916 წლის განმავლობაში ჰყოლია 652 წევრი, დაუტრიალებია ამავე წლის განმმავლობაში მილიონ ნახევარი მანეთი და დარჩენია წმინდა მოგება 7019 მანეთი და 61 კაპ. ამხანაგობას, გორის კოოპერატივთან ერთათ, გაუხსნია გორში ფურნე, რომელსაც პირველ თვეში უზარალნია 500 მანეთი, ხოლო მეორე თვეს ზარალი დაუფარნია და მოგებაც დარჩენია. წლის განმავლობაში ამხანაგობას მოუტანია ფქვილები, სიმინდი, შაქარი, მარილი და სხ, რომელსაც ჰყიდდა ქ. გორში და აგრეთვე აწვდიდა გორის მაზრის კოოპერატივებს და ამხანაგობებს.

კრებამ წლიური ანგარიში ერთხმათ დაამტკიცა, რის შემდეგაც ცოტაოდენი კამათი გაიმართა გამგეობის წევრის ბ. ჯავახიშვილის მოქმედებაზედ.

პ. ჯაფარიძე (საბჭოს თავმჯდომარე). ჩემდა სამწუხაროთ მინდა ავღნიშნო, რომ გამგეობის ერთ-ერთ წევრს, სხვა და სხვის სახელობაზედ 1800 მანეთამდე ფული გაუტანია, ხოლო ამხანაგობის კასა ვერ სწარმოებს კარგათ. კასა ხელიდან ხელში გადადიოდა და კასის წიგნიც სრულებით არ სწარმოებდაო.

დ. ონიაშვილი (გამგეობის თავმჯდომარე) ადასტურებს ჯაფარიძის ნათქვამს და აღნიშნავს, რომ იგი 6 თვეა, რაც ამხანაგობის თავმჯდომარედ არის და ამ ხნის განმავლობაში გამგეობის წევრნი არ ასრულებენ თავიანთ მოვალეობას: წიგნები არ არის ნაწარმოები წესიერათ, და ხშირადაც სამუშაოდ არ დადიოდნენ. თუ კრება ამას არ მიაქცევს ყურადღებას, მაშინ მე იძულებული ვიქნები თავი დავანებო თავმჯდომარეობას.

ბ. გრიგოლია (წვრილი კრედიტის ინსპექტორი) ეთანხმება ჯაფარიძეს და ონიაშვილს, აღნიშნავს, რომ რევიზიის დროს მან ნახა სრული უწესობა და ამიტომ უცხადებს კრებას, რომ თუ ასე დარჩა, ამხანაგობის საქმე მთლად დაიმხობა, როგორც ქვიშაზედ აშენებული შენობა.

დ. ჯავახიშვილი (გამგეობის წევრი). ვიცი, რომ ყველაფერი ეს ჩემზედ არის მომართული; ვიცი, რომ, როგორც ბ. გრიგოლია, ისე ჯაფარიძე ჩემზედ ილაშქრებენ, უნდათ ჩემი გაძევება. ფული, მართალია, გატანილი მაქვს მე ისე, როგორც სხვა წევრს; ხოლო, თუ ჩემმა ცოლმა და მისმა მამამ გაიტანეს ფული, ეს არაფერი დანაშაულია და არც ბოროტმოქმედება. ონიაშვილი ექვსი თვეა, რაც თავმჯდომარედ აირჩიეს; მინამდის კი მე ვიყავ თავმჯდომარეთ და ამხანაგობის საქმე კი არ დამხობილა, არამედ აყვავებულა და მუდამ მოგება დარჩენია.

კამათმა ბევრს ხანს გასტანა, თავმჯდომარემ რამდენჯერმე გააწყვეტინა სიტყვა ჯავახიშვილს და დაეშუქრა გარეთ გაყვანით, მაგრამ იგი არ ცხრებოდა და უმტკიცებდა გრიგოლიას, რომ ის წვრილმალებს ეკიდება და უნდა მისი გაძევება.

ამის შემდეგ ონიაშვილი ამშვიდებს კრებას და აძლევს ასეთს წინადადებას, რომ აირჩიონ მეოთხე გამგეობის წევრი, რომელსაც ებარება კასა და აწარმოებს კასის წიგნს. ამითი, ონიაშვილის აზრით დამყარდება წესიერება. კრება ონიაშვილს ეთანხმება და ერთხმად ადგენს: აირჩიონ მეოთხე გამგეობის წევრი, რომელსაც კასა ებარება და კასის წიგნსაც აწარმოებს.

ამის შემდეგ კრება შეუდგა მოგების განაწილებას და გაანაწილა 7019 მ. და 61 კ. ამრიგად საკუთარ თანხაზე გადაირიცხა 2900 მ., სათადარიგოთ ნახაზე 770 მ., უფასო სკოლისათვის 1000 მ., ავადმყოფ მარსაყოშვილს, რომელიც ამ ბოლო დროს ამხანაგობის ფურნეს აწარმოებდა—300 მ., ქ. შ. წ. კ საზ. გორის განყოფილებას, ქართ. საქველმოქ. საზოგადოების გორის განყოფილებას, გორის ქართველ ქალთა საზოგადოებას „მანდილოსანს“ და სომეხთა საქველმოქმედო საზოგადოებას ხუთ ხუთი თუმანი, გორის სასოფლო-სამეურნეო საზოგადოებას 49 მ. 61 კ. და ამხანაგობის საკუთარ სახლის ასაშენებელ ფონდს მიუმატეს 1500 მან.

კრებამ ერთხმად აღიარა სურვილი, რომ დაარსდეს წვრილი კრედიტის და შენნახველ გამსესხებელ ამხანაგობების კავშირი და ამიტომ სთხოვა გამგეობას და საბჭოს გადიხადონ საწევრო გადასახადი თითო მანეთი სათითაო წევრზედ, აგრეთვე აირჩია დ. ონიაშვილი და ს. მაჭავარიანი, რომლებსაც დაეევალა სხვა ამხანაგობების წარმომადგენლებთან ერთად შეადგინონ წესდება და იშუამდგომლონ სადაც ჯერ არს მის დამტკიცებისათვის. ბ. ონიაშვილი და მაჭავარიანი უნდა დაესწრნენ პირველ კრებაზედ, როგორც გორის შემნახველ-გამსესხებელ ამხანაგობის წარმომადგენელნი.

ამის შემდეგ დაფარულ კენჭის ყრით კრებამ დაუნიშნა ჯამაგირი გამგეობის წევრთ. თავმჯდომარეს 300 მანეთი თვეში, გამგეობის წევრს ჯავახიშვილს 120 მ, ხმიადაშვილს 120 მ., მეოთხე გამგეობის წევრს 80 მ. და მოსამსახურე ნიკა ნასარიძეს 50 მ.

მეოთხე გამგეობის წევრად, რომელსაც კასა უნდა ებაროს, არჩეულ იქმნა პლატონ კოშორიძე, რის შემდეგაც გამგეობის წევრმა ხმიადაშვილმა მიმართა კრებას და აღნიშნა, რომ რაც ამ კრებაზედ ითქვა მასზედ და ჯავახიშვილზედ, სრული სიმართლეა, რომ ისინი ვერ ასრულებდნენ თავიანთ მოვალეობას ისე, როგორც უნდოდა, ხშირათ სამუშაოთ არ დადიოდნენ, წიგნებს რიგიანად არ აწარმოებდნენ და სხ. ბ. ჯავახიშვილის ნათქვამი, ვითომ ბ. გრიგოლია მათზედ ილაშქრებს, უნდა მათი გაძევება და ისე ექცევა მათ, როგორც ნამდვილი მთავრობის ჩინოვნიკიო, სიმართლეს მოკლებულია. ბ. გრიგოლია სულ მუდამ ამხანაგურათ ექცევოდა და სურდა სახალხო საქმე კეთილად დაგვირგვინებულიყო და არ აწეწილ-დაწეწილიყო. ამიტომ ბ. გრიგოლია მადლობის ღირსია, როგორც გამგეობისაგან, ისე საბჭოსა და მთლად მთელი კრებისაგან. ამის შემდეგ ხმიადაშვილის ნათქვამი დაადასტურა საბჭოს თავმჯდომარემ ბ. ჯაფარიძემ და განუცხადა კრებას, რომ გრიგოლია მოქმედობს არა როგორც მთავრობის წარმომადგენელი, არამედ როგორც ნამდვილი ამხანაგი. დასასრულ, კრებამ მადლობა გადაუხადა გამგეობას, ბ. გრიგოლიას და საბჭოს, უსურვა უკეთესი და ნაყოფიერი მუშაობა და კრებაც დაიშალა.

ქართველი გოგია.

დაგა-სოფლები

თელავი. 29 იანვარს მოხდა ქალაქის მამასახლისის ბ-მის თანაშემწის არჩევნები, ეხლანდელმა მამასახლისმა მიხ. თათუზოვმა წინდაწინვე ხმოსნებს უარი განუცხადა, მე აღარ ღავდგები და კანდიდატები მონახეთო. ქალაქის მამებმა კერძო კრებაზე კანდიდატი დასახელეს ნაფიცი ვექილი ბაგ. ელაღოვი და ჯამაგირი დაუნიშნეს ორასი თუმანი წელიწადში.

მიხ. თათუზოვმა, რაკი ორასი თუმანი გაიგო, ისევ თვითონ მოინდომა ყუთის დადგმა, ხოლო, ელაღოვმა განაცხადა, მე თათუზოვს ვერ შევეცილებიო. როგორც შემდეგ გამოირკვა, ყველა ეს სულ განგებ ყოფილა მოხერხებული. არჩევნების დროს ამის წინაღმდეგ ხმა აიმაღლა ხმოსანმა ივ. პაატაშვილმა და მიჰმართა ქალაქის მამებს:, თქვენ ქალაქის კეთილდღეობა უნდა გაინტერესებდეთ და დაიცვათ მოქალაქეთ ინტერესებიო. მაგრამ ბ ნ. პაატაშვილის გულწრფელ სიტყვებს ყურადღება არ მიაქციეს ხმოსნებმა და თავისი გაიყვანეს.

აირჩიეს ქალაქის მამასახლისად ისევ წინანდელი მიხ. თათუზოვი, რომელსაც ამოუვიდა 9 თეთრი 3 შავი, ხოლო მის თანაშემწეს ლევან ვახვახიშვილს 10 თეთრი და 2 შავი.

შ—ლი.

წერილი რედ. მიმართ

მოწყალეო ხელმწიფევ ბატონო რედაქტორო!

უმორჩილესადა გთხოვთ პატივი მცეთ და ამ ჩემს წერილს დაუთმოთ ადგილი გაზეთ „საქართველოში“.

გაზეთ „საქართველოს“ მე-12 ნომერში, იანვრის 17 მოთავსებულია მცირედი ცნობა დიმიტრი ყიფიანისეულის მამულის გაყიდვის შესახებ.

ამ დღეებში მითხრეს: რატომ პასუხს რასმეს არ დასწერ, ყველასა ჰგონია, რომ შენ ჰყიდი მამიშენისეულ მამულსაო. მხოლოდ გუშინ წავიკითხე თვით ეს შენიშვნა. საქმის ნამდვილი გარემოება ასეთი გახლავთ:

მამიჩემის, დიმიტრი ყიფიანის, შემდეგ, იმისი ანდერძის თანახმად, ჩემმა დამ ელენემ, ანტონ ლორთქიფანიძის მეუღლემ, ჩემმა ძმამ ნიკოლოზ დიმიტრისძე ყიფიანმა და მე, მამიჩვენის მამულებს (ქვიშხეთი, ტაშისკარი, ჩუმათელეთის) მიუმატეთ დედი ჩემის მამულებიც (სანინო-ჭაჭარაქი და ჭონტილი, მილახვრიანთ-კარი) და სამს წილადად გავიყავით, ერთმანეთზე შეფარდებული სიგრცითა და ღირსებითა. უმთავრესი და უდიდესი წილადობა ერგო ჩემს დას 1280—დღის მამული ტაშისკრისა და 3400 დღისა ჩუმათელეთისა. ჩემი ძმის ნიკოლოზის ქალი-შვილებს ერგოთ: 1300 დღიური სანინო-ჭაჭარაქისა და ჭონტილ - მილახვრიანთ-კარის 1500 დღიური. მე მერგო: ქვიშხეთში 50 დღიური მთელი კარმიდამო-ბინადრობა ჩემი მამისა და 1300 დღიური სანინო-ჭაჭარაქში.

ამ მამულ-დედულებიდან ჩემმა ძმისწულებმა დღეს შეინარჩუნეს მხოლოდ სანინო-ჭაჭარაქის (ბორჯომის ხეობაში) 1300 დღიური და სხვა-კი ჭონტი-მილახვრიანთ-კარის დედულები (დუშეთის მაზრაში) დაჰკარგეს-დაგირავებული ჰქონდათ და ბანკში გაუყიდა ჩემმა სიძემ. ჩემი დის გარდაცვალების შემდეგ, ანტონ ლორთქიფანიძემ, ჩუმათელეთის მამული, 3400 დღიური (გორის მაზრაში), სახელმწიფო საგლეხო ბანკში დააგირავა, ტაშისკრის მამული-კი 1380 დღიური სახელმწიფო ბანკის გარდა დაუგირავა გიორგი განძიელს. ეს ორივე მამული გაიყიდა. ჩუმათელეთი მემკვიდრეობით ერგო ანტონის ძმას, სისო ლორთქიფანიძეს, რომელმაც გაჰყიდა ეს უდიდესი მამული, მგონი 80 ათას მანეთად და ნაღდი ფული დარჩა 4 ათასი თუმანი, ესეც გარდაიცვალა და დარჩა მის მემკვიდრეს გამო მამაცაშვილს.

პირადად მე დიმიტრი ყიფიანისეული მამული ერთი ალაბი ადგილიც-კი არ გამიყიდია და თავ ს დღეშიაც არ გავჰყიდი. მხოლოდ, რადგანაც მემკვიდრეობით რამოდენიმე ათასი თუმანი ვალი დამედო ვალად, დედისეულს მამულს მოვაკელი 200 დღიური ადგილი, სააგარაკო ნაჭრებად გავჰყიდე და ამითი ვალებიც მოვიშორე თავიდან. ეს იყო და ეს. რაიცა შეეხება „საქართველოში“ მოთავსებულს ცნობას, რომ დიმიტრი ყიფიანისეული მამული იყიდებაო, ეს ცნობა შეეხება ჩუმათელეთის მამულს, რომელსაც ჯერ სისო ლორთქიფანიძე დაეპატრონა, მერე გადავიდა ვინმე ჯავახიშვილის ხელში, მერე ვინმე მაზაევის ხელში და კიდევ სხვა და სხვა პირების ხელში ამ უკანასკნელ ოცდა-ათი წლის განმავლობაში.

კოტე ყიფიანი.

თებერვლის 5, 1917 წ.
ქ. თბილისი.

რედაქტორ-გამომცემელი
სანდრო შანშიაშვილი

ამიერ-კავკასიის რკ. გზის
მატარებლების მოძრაობა
(დრო ნაჩვენებია თფილისის)

თბილისიდან გადის:

ბათუმისკენ	საფ.	№ 3,	11.03	დილ
„	სამგზ.	№ 9,	10.33	საღ.
ბორჯომისკენ	სამგზ.	№ 19,	3.20	დღ.
„	„	№ 17,	8.27	დილ.
გორისაკენ	სამგზ.	№ 61,	9.10	დილ.
ბაქოსაკენ	ჩქარ.	№ 6,	11.13	დილ.
„	სამგზ.	№ 8,	3.54	დღ.
„	საფ.	№ 4,	9.28	საღ.
ყარსისაკენ	სამგზ.	№ 4-3,	11.13	საღ.
თელავისაკენ	№ 4,	8 „	58 „	დილ.

თფილისში მოდის:

ბათუმიდან	სამგზ.	№ 10,	9.52	დილ.
„	საფ.	№ 4,	8.38	საღ.
ხაშ.-ბორჯ.	სამგზ.	№ 20,	7.43	დილ.
„	სამგზ.	№ 18,	10.12	საღ.
გორიდან	სამგზ.	№ 62,	6.34	საღ.
ბაქოდან	საფ.	№ 3,	10.08	დილ
„	სამგზ.	№ 7,	4.12	საღ.
„	ჩქარ.	№ 5,	8.48	საღ.
თელავიდან	№ 3,		6.24	საღ.
ყარს-ჯულფ.	საფ.	№ 3***,	8.10	დილ.

თევზის მრეწველნი
ძმ. ძეგველოვები
პუშკინის ქუჩა, საკუთარი სახ., № 9, ტელეფონი № 712.

ყოველ დღე მოგვდის საკუთარ და საგაქრო სახლ. **„ლ. მაილოვის-შვით, სამრეწველოებიდან ახალი ქვირითის ხიზილალა,** მცირე მარილიანი, შავი **„მეშოჩნი“** ხიზილალა. მივიღეთ საუკეთესო სალიანის **შამაიები** მუდმივ გვაქვს ცოცხალი თევზი. აგრეთვე ახალ-ახალი მტკვრის ზუთხი, თართი, ფარგა და ლოქო, გვაქვს აგრედვე მიღებული ყოველგვარი კონსერვები და სარდინკები რუსეთის და საზღვარ-გარეთის ფირმებისა ხანგრძლივ ინახება.

სუსუნაგით (ჰონორეა)
ავადმყოფებს,

რომელთაც მრავალხნის განმავლობაში დიდძალი ფული დაუხარჯნიათ, მაგრამ თავის ავადმყოფობისათვის ვერა უშველნათ-რა, ეხლა საშუალება აქვთ საბოლოოდ განთავისუფლდნენ მისგან, თუ შეიძენენ ცნობილ საშუალებას „ურიტალს“, რომელიც სულ ცოტახანში არჩენს **გაარჯლებულ** და **ქრონიკულ სუსუნაგს** საშარდე ბუშტისას, ჰაემბისას და სხვ.

რატომ

ზოგჯერ ავადმყოფები ყურადღებას არ აქცევენ ავადმყოფობას და იგი მთელს ტანში ვრცელდება?

იმიტომ, რომ,

ჯერ ერთი, დღეს დიდი კრიზისია წამლებისა.

მეორედ, იმიტომ, რომ მართლაც ძნელია ნამდვილ, რადიკალურ საშუალების გამონახვა.

მაგრამ ყველა ავადმყოფმა, ქალი იქნება თუ ვაჟი, უნდა შეეძინოს უებარი **„URITALI“**. სპეციალისტ-იქმნების დიდი ხნის გამოცდილებამ, აგრეთვე პროფესორებისამ, დაამტკიცა, რომ

URITALI

ნამდვილად არჩენს სუსუნაგს. თითო ფლაკონი ღირს 3 მან. 50 კაპ. მთელი კურსი ეღირება 25 მან.

უფასოდ

გაეგზავნება ფოსტით დაწვრილებითი ბროშურა რუსულ ენაზედ ვინც 10 კაპ. მარკას გამოგვიგზავნის. შეკვეთა და ცნობების მიღება შეიძლება მხოლოდ **პარიზის საფარმაცევტო ლაბორატორიის თბილისის განყოფილებაში: თბილისი, ლორის-მელიქოვის ქუჩა, № 16, განყ 6—1, სახელმწიფო ბანკის პირდაპირ.**

За заказами и справками обратиться въ **Тифлисское Отдѣленіе Парижской-Фармацевтической Лабораторіи Тифлисъ, Лорисъ-Меликовская, № 16, отд. 6—1,** напротивъ Государственнаго Банка.

ნებადართულია სამხედრო ცენზორისაგან

სტამბა „ცხოვრება“ ა. კანდაურისა, ფანაევის შესახვევი № 4